

ПУ-ТУ

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ

№ 12
25 травня 1947 р.

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ:

ЧЕСТЬ НАЦІЇ — О-л	Стор. 3
ЄВГЕН КИНОВАЛЕЦЬ — В. П.	4
ПАНЕВРОПА — МРІЯ ЧИ РЕ-	
АЛЬНІСТЬ?	5
НАСТРОЇ В УГОРЩИНІ —	6
У ЦЕНТРАЛЬНІЙ АФРИЦІ	7
ПОВСТАННЯ НА МАДАГАСКАРІ	
— А. П.	7
ТРАНСІСТРІЯ — Л. Ш-ий	8
З МОРСЬКОЇ ЛІРИКИ — М. Ситник	9
4 ВІЙНИ КОШТУВАЛИ США	
363 МІЛІЯРДИ ДОЛЯРІВ — А. П.	9
ДУХ З УНЕВА — Й. Схрейверс	10
ПОЛЮВАННЯ НА ОЗЕРІ ЧАД —	
Па де Сегре	12
ПРАВИТЕЛІ РОСІЇ (закінчення)	13
СПОРТ. УСМІШКИ. ЗАБАВИ	15

На обкладинці фото П. ОЛЕКСІЄНКА

*
»Пу-Гу« виходить щотижня.

Ціна окремого числа 3 н.м.
Передплата — 12 н.м. місячно, на 3 м-ці —
36 н. м. Гроші висилати поштовими пере-
казами на адресу видавництва.

Видавець і головний редактор —

ВОЛ. ЧАРНЕЦЬКИЙ.

*
Адреса редакції та видавництва:

Augsburg, Bismarckstraße 13 II
Verlag „Pu-Hu“.

*
Published under D. P. Publications
License US-E-4,
OMGB. Information Control Division.

*
Druck: H. Mühlberger, Augsburg. — 5. 47.

Пресконференція у генерала Клея. На фото (зліва направо): підполковник **НОРМАН СПРАВЛ**, генерал-лейтенант **КЛАРЕНС Р. ГЮБНЕР**, генерал **КЛЕЙ** і полковник **М. Д. ДЖОНАС**. (Фото Д.-Б.)

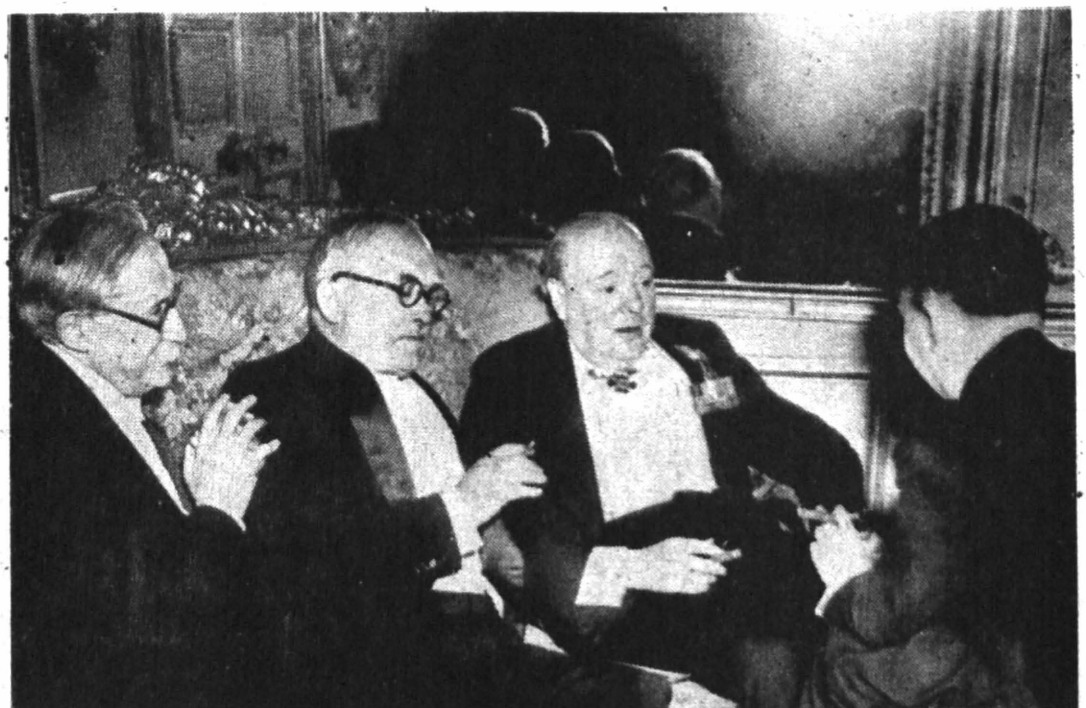
Британська королівська родина повернулась на лінкорі «Вангард» до Англії. На фото: королівська родина приймає з балкону букінгемського палацу овацію лондонців. Зліва направо: кронпринцеса **ЕЛІЗАБЕТ**, король **ГЕОРГ VI**, королева **ЕЛІЗАБЕТ**. (Фото Д.-Б.)

Французький президент **ВІНЦЕНТ ОРІОЛЬ** промовляє через радіо до французького народу 14. травня 1947 року. Він нагадує народів, що треба вжити всіх зусиль для ліквідації злигоднів. (Фото Д.-Б.)

На подвір'ї Дому Інвалідів у Парижі **ВІНСТОН ЧЕРЧІЛЛ** одержав 11. травня ц. р. від французького прем'єр-міністра **РАМАДЬЄ** найвищу французьку військову відзнаку. (Фото Д.-Б.)

Після відзначення Вінстона Черчілла військовою медалею того ж дня на його пошану влаштовано вечерю. Присутні (зліва направо): **ЛЕОН БЛЮМ**, голова французької соціалістичної партії, президент **ВІНЦЕНТ ОРІОЛЬ**, міністер зовнішніх справ **БІДО** і **ВІНСТОН ЧЕРЧІЛЛ**. (Фото Д.-Б.)

СИМОН ПЕТЛЮРА

ЧЕСТЬ НАЦІЇ

«Народ, що не шанує належним способом своїх великих людей — героїв, негідний імени великого народу.»

Ще бряжчать тридцять срібляників, що їх одержав юда Шварцбарт. Ще чути ляскіт плювок в обличчя Мученикові за честь нації. Ще пліють у те обличчя чужі й свої. Ще прикладають до нього свої обивательські мірки, оголошують, що він був невеликий, мовляв, такий же мізерний, як і ми. Але немає ще міри, щоб змити його великість. Хочете знати міру його величі, спитайте ворога. Озвірілий, переляканий Його благородною, безмежною відданістю Україні ворог, що посідав шосту частину земної кулі, визнав його рівним собі, рівним силі найбільшої в світі держави. Ось міра його величі.

Ні, ні, замало, зовсім не досить однієї кулі, тільки сімом кулям можна довірити, — наказав ворог своєму агентові.

І 25. травня 1926 р. падає на брук Парижу Незламний Борець за Самостійну Соборну Українську Державу — Симон Петлюра.

Виття червоних гієн шостої частини світу, регіт «великодержавної московської чорної

сотні», сміх і плювки «малоросійських шакалів» заглушили останній стогін Великого Мученика від ушей і слуху його народу.

На ворожі провокації, на нікчемну критику його особистості, його невдач і помилок, на дрібничкову заздрість ворогів і друзів, на всі намагання принизити й знівечити образ Великого Державного Мужа скажемо: «Вас ворог лишив жалкими, йому гарантував смерть усією своєю державною силою, всім своїм міжнароднім престижем. Ось міра.»

В чому ж його сила? В чому велич?

Його ім'я хвилювало й хвилює прихильників і ворогів. На зорі національного прокиду українського народу серед туману й неясности в умах українських «парламентаріїв і шанованих політиків та дипломатів» він, своєю власною рукою затиснувши багнет, ставить рубікон національної вільної боротьби з одвічним ворогом.

Наперекір знеохоті, зневірі, лінивству «європейсько-освічених і досвідчених». Він завершує акт Самостійности Української Держави. Дух державницької козащини, перегнаний Московією в «гречкосіів, хахлів, малоросів», він підносить на рівень національно-

творчого духа. Він організовує Гайдамацький Слобідський Кіш і сам його очолює. Він на чолі народної армії й повстанців; Він здобуває Київ двічі 1919 року і востаннє 1920 р.

Ім'я «мазепинець» не впало з свого п'єдесталу від того, що акція Великого Мазепи зазнала поразки.

Ім'я «петлюривець» не впало від того, що й його акція скінчилась поразкою. Хмельницький, Мазепа, Петлюра — бойова практика боротьби за Самостійну Україну в її найчистішому образі. «Хмельниччина, мазепинство, петлюрівщина» — стихійні пориви власних сил українського народу до державницького життя.

Останні десятиліття неволі українського народу та практики його фізичного й психічного винищування загнали ці пориви в глибоке запілля. Та коли Ви сходили вниз аж до найглибших шарів українського народу, Вас пошепки з побожністю питали: «Чи не знаєте, де тепер Симон Петлюра?» Саме про нього питали, а не про кого іншого.

О—л.

ЄВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ

В історії визвольної боротьби українського народу першої половини ХХ століття Євген Коновалець після Симона Петлюри займає одне з визначних місць. Ще в період визвольних змагань 1920—21 рр. він виявив себе як досвідчений політик і військовик, а в останні десятиріччя після поразки України — як революціонер і дипломат. Він безпосередньо вплинув на формування й розвиток української політичної думки, що сьогодні рухає когорти українських революціонерів до бою за Українську Соборну Самостійну Державу.

Євген Коновалець був націоналістом, тому в своїй політичній діяльності ніколи не шукав компромісів з ворогами України. Однак, Євген Коновалець, як громадянин, як політичний провідник, був демократом. Видно це хоч би з структури організації, яку він очолював. Диктатуру він уважав за тимчасове переходове явище, як konieczність для вдержання правопорядку. Ще будучи студентом Львівського Університету, Є. Коновалець був членом націонал-демократичної партії. 24-літнім юнаком у 1914 році він стає до лав Січових Стрільців і потрапляє в російський полон. З полону звільняється й спішить у 1917 році в революційний Київ.

Він формує й очолює галицько-буковинський курінь, що згодом перетворюється на Корпус Січових Стрільців.

Володимир Винниченко, оцінюючи роль Січових Стрільців під командою Є. Коновальця за гетьманського періоду, сказав: «Таке військо з'являється раз на сто років».

Основоположник й військовий зверхник Січових Стрільців, як справжній вояк служить тільки українській державі. Тому він обороняє Центральну Раду і готовий служити Гетьманській Державі, коли б вона заступала національні інтереси України. Коли ж національні ідеали були zagrożені, він на поклик Симона Петлюри стає на захист Директорії. Бо він націоналіст!

Його гасло: «Шлях до Львова йде через Київ» лишається й сьогодні таким незаперечним, як тоді, за доби визвольних змагань.

Коли вкінці 1919 року перспективи збройної боротьби зменшуються до нуля, а серед українських політиків постає концепція домовлення з Польщею, Євген Коновалець лишається вірним повній орієнтації на власні сили українського народу, розпускає корпус Січових Стрільців і переходить на інші методи визвольної боротьби. Уже 1920 року в Києві під проводом однодумців пол-

ковника — Андруха й Опоки засновується запільна організація Січових Стрільців військового характеру з ясно окресленими повстанчими замірами й революційними методами боротьби. Одночасно у Львові під керівництвом Є. Коновальця постає запільна Українська Військова Організація. Головним завданням цих організацій було підготувати збройну боротьбу в нових формах. Постійного контакту зі східно-українськими землями Є. Коновалець тримався до 1930 року.

Щораз сильніше діють опортуністичні елементи, як у житті українського народу, так і в організації УВО, що було наслідком виснаження політичних провідників.

В лютому 1929 року на I-му Конгресі Українських Націоналістів постає новий революційний чинник: Організація Українських Націоналістів (ОУН). ОУН мала бути понадпартійною всенациональною організацією, в якій і навколо якої мали гуртуватися націоналістичні елементи, що в революції шукали розв'язки політичного й економічного визволення України. Трагедією Є. Коновальця було те, що для своєї внутрішньо-політичної концепції він не знаходив відповідних партнерів в інших українських угрупованнях. У зовнішній політиці Є. Коновалець веде також активну діяльність. Уже в 1932 році він поглиблює політичні зв'язки, крім багатьох держав, з Англією. Але тодішнє становище Англії в Українських справах було пасивне.

До часу, поки діяльність ОУН зачіпала практично тільки Польщу та інших західних окупантів, Москва не вважала український визвольний рух за свого смертельного ворога. Але від 1933 року, коли світова боротьба набирала все виразніших форм і було ясно, що в майбутній війні Україна відіграватиме важливу роль, Москва кинула всі засоби для побороення ОУН.

Московській агентурі вдається пролізти в саме серце ОУН. Провокатор під прізвиськом Валюх входить в його довір'я, як зв'язковий зі східно-українських земель. Наслідком цього на черговому побаченні в Голландії на вулиці міста Роттердаму 22. травня 1938 року Є. Коновалець загинув від пекельної машини.

Вбивство Є. Коновальця у світовій пресі відбилось широким відгомном. Лише Москва мовчала і мовчить у цьому питанні й нині.

»В. П.«

Слава Україні!

Героям Слава!

Присяга вояка Української Повстанчої Армії

Затверджена УГВР і введена наказом ГВШ ч. 7. з 19. VII. 1944.

Я, воїн Української Повстанчої Армії, взявши в руки зброю, урочисто клянусь своєю честю і совістю перед Великим Народом Українським, перед Святою Землею Українською, перед пролітою іривою усіх Найвищих Силів України та перед Найвищим Політичним Проводом Народу Українського:

Боротись за повне визволення всіх українських земель і українського народу від загарбників та здобути Українську Самостійну Соборну Державу. В цій боротьбі не пожалю ні іриви, ні життя і буду битись до останнього віддиху і остаточної перемоги над усіма ворогами України.

Буду мужнім, відважним і хоробрим у бою та нещадним до ворогів землі української.

Буду чесним, дисциплінованим і революційно-пильним воїном.

Буду виконувати всі накази зверхників.

Суворо зберігатиму військову і державну таємницю.

Буду гідним побратимом у бою та в бойовому шиттю всім своїм товаришам по зброї.

Коли я порушу, або відступлю від цієї присяги, то хай мене покарає суворий закон Української Національної Республіки і спаде на мене зневага Українського Народу.

ПАНЕВРОПА - МРІЯ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ?

Утворення європейської ліги, заява графа Куденгоф-Калергі про створення «Сполучених Штатів Європи» і все частіші за останні місяці висловлювання в США про бажаність створення Європейської федерації поновили диспути про цю стару мрію багатьох європейців.

Паневропейський рух почався в 1924 році маніфестом графа Куденгоф-Калергі. Через вісім років цей рух зформувався як «Європейська Партія» на конгресі в Базелі, де взяли участь шістьсот представників усіх країн світу.

У середині цього року в Швеції має відбутись конгрес делегатів усіх європейських парламентів: 92 відсотки депутатів десятих європейських держав висловились за утворення європейського союзу. Метою паневропейського руху став європейський союз держав без Великобританії й Советського Союзу в рамках Об'єднаних Націй. Конгрес має подати європейським урядам практичні пропозиції для здійснення політичного й господарського об'єднання й обрати спільний європейський уряд, що має стати поруч з урядами окремих держав, і ОН як дорадчий орган.

Промови колишнього британського міністра Черчілла в Фултоні, Гаалі й Цюріху, де він вимагав утворення «Сполучених Штатів Європи» й тісної французько-німецької співпраці, привели до заснування 16. січня в Лондоні «Комітету Сполученої Європи», до якого належать, між іншими, відомий видавець Віктор Голанч і декан собору Святого Павла Н. Р. Матьюз. На голову комітету обрано Черчілла, хоч його плян і не був прийнятий як програма дій цього об'єднання. Комітет вимагає в першу чергу «Сполученої Європи» зі статутом регіональної групи в рамках хартії ОН, а також дружби та співпраці з США і Советським Союзом.

Різні німецькі групи, що прагнуть європейського союзу, об'єдналися 11. березня в британській зоні в «Європейську Лігу». Справа йде про «Європейський Союз», «Німецьку Лігу Європейського Федерального Союзу» і «Лігу СШЕ».

«Європейський Союз» — тепер складова частина «Європейської Ліги» — виник за пропозицією колишнього депутата райхстагу Гайнріха Рітцеля і відмінно від європейського комітету Черчілла прагнув, як заявив баварський міністр юстиції др. Гегнер, до європейського об'єднання, куди входить також Великобританія й Советський Союз.

Це спірне питання, чи мусять увійти Великобританія й Советський Союз до європейського союзу держав, дає головний аргумент ворогам Паневропи. Природно, всі ліві кола найбільш атакують твердження Черчілла, що Советський Союз, який фактично утворює «свій власний регіональний блок», не може бути членом «Європейського Об'єднання». Советська громадськість бачить за пляном Черчілла бажання висунути наперед західні держави та відтиснути Советський Союз. З приводу цього сам Черчілл дає роз'яснення в статті, надрукованій у «Колерз Магазін»: «Запевняють, що поняття вільної обновленої Європи, як і мета його, — антисовєтські. Це не так. Багатьом народам Росії й Азії, що об'єднані в Советському Союзі, нема чого боятись утворення Сполучених Штатів Європи. Вони можуть навіть багато виграти, якщо обидві групи увійдуть у світову організацію (ОН) і підкоряться її ухвалам».

«Мене підбадьорює славний голос минулого», — пише Черчілл. «В 1871 році, коли лютувала війна між Францією й Німеччиною, Віктор Гюго сказав: «Франція кличе: «Чи я ваш ворог? Ні! Я ваша сестра. Я взяла все і все віддам при умові, що ми станемо єдиним народом, єдиною родиною, єдиною республікою. Моя помста — братерство. Ми не хочемо більш кордонів. Райн для всіх. Ми хочемо Сполучених Штатів Європи, хочемо континентальної федерації, хочемо європейської волі!»

«Це послання було знехтуване, — продовжує Черчілл, — події взяли інший хід. Ми пережили дві війни, що потрясли весь світ. І тепер кажуть про нову війну, яка знищить те, що ще залишилось від цивілізації й людности.»

Президент Трумен висловився наприкінці минулого року за плян утворення Сполучених Штатів Європи; він уявляв їх як федерацію європейських держав зі спільною валютою, митним союзом і спільним використанням природних джерел. Далі Джордж Гріл, автор статті, згадує початок паневропейського руху, що його підтримував тогочасний французький міністр Бріан, і запитує, чому не вдалось тоді організувати Сполучені Штати Європи, маючи вже Сполучені Штати Північної Америки та СССР.

Плян Мадзіні з'єднати численні держави й провінції роздрібною Італії здавався свого часу також утопією. І все ж Італія об'єдналась. Швейцарія являє собою релігійні, расові, політичні й мовні відмінності, але її 22 кантони з'єднані в федерації без утискування культури й традиції окремих народів країни.

В статті він указує на те, що як плян Черчілла, так і Паневропа графа Куденгоф-Калергі не охоплює Великобританії й Советського Союзу.

Участь Советського Союзу перенесла б кордони Європи до Тихого Океану, і величина країни вивела б усю систему з рівноваги. Обидві країни мусять зрестися поняття васальних держав і сфер впливу. Федерація можлива лише в тому випадку, коли всі

члени добровільно вступають до неї. Дружба між Великобританією й Советським Союзом надзвичайно важлива для Паневропи, але не може залежати від «взаємних подарунків» інших держав. «Сполучені Штати Європи», — пише «Нью-Йорк Таймс», — можуть бути створені лише самою Європою. Сприяння ідеї європейської федерації, що виявляють Сполучені Штати Америки, не значить, що старому світові має бути нав'язана та форма федерації, яка так добре виправдала б себе в новому світі.

З опублікованих досі звітів і коментарів, що висловлюються за або проти паневропейського пляну Черчілла та Куденгоф-Калергі, ще не можна зробити остаточних висновків. Здійснення його залежить насамперед від того, чи покине Советський Союз свої побоювання, що європейська федерація скерована проти нього, та чи переконається, що це лише блок західних держав. Паневропейський конгрес у Швейцарії і наступні заходи «Комітету Сполученої Європи» внесуть у це питання деяку ясність.

Зрозуміло, чому Советський Союз заздрісно ставиться до ідеї федеральної Європи.

Советський Союз сам являє собою федерацію численних народів з необмеженою можливістю приєднання до неї (не завжди добровільно) сусідніх націй. Приклад цього балтійські держави. Їх участь ледве не поділили Фінляндія й іранський Азербайджан і ще можуть поділити країни східної Європи. Єдиний тип федерації поза межами Советського Союзу, до якого він прихильно поставиться, — це балканська, що її намагається створити Тіто. Крім того, всяке європейське об'єднання держав збільшить потяг перейти до нього таких, нині підсовєтських націй, як Україна, що культурно й економічно належать до заходу.

Але чому британські державні діячі, ініціатори Паневропи, не знаходять у ній місця для самої Великобританії?

Чи не впливає тут стара англійська політика рівноваги, що намагається стабілізувати хиткі європейські кордони й протиставити советським прагненням абсорбувати дрібні нації компактний західний блок, щоб самій залишитись, як і раніш, арбітром?

Чи буде існувати Паневропа, це вирішать держави, що мають увійти до її складу.

СВЯТО ГЕРОІВ

НАСТРОЇ В УГОРЩИНІ

Коли три місяці тому підписали угорську мирну угоду, в Угорщині сподівалися закінчення російської окупації і встановлення республіки. Цим пояснювалась загострена боротьба за владу партій, що входили до угорського коаліційного уряду. Зрозуміло, угорці знали, що російські війська залишаться охороняти комунікаційні лінії з Австрією, але відхід їх основної маси, згідно з розробленим на паризькій мирній конференції графіком, мав би велике моральне значення: мадяри знов почували б себе панамі власної долі.

Але вийшло інакше. Лише Британія ратифікувала угорську мирну угоду, але нічого

не чути про її ратифікацію Росією й Сполученими Штатами.

Щодо стосунків з сусідами головну проблему для Угорщини становить питання її національної меншости за чехо-словацьким кордоном. Переговори з чехами були перервані й поновлені лише недавно. Теоретично передбачали обміну населення, і словацькі й угорські меншости були зареєстровані для повороту на батьківщину. Але угорців у Словаччині значно більше, ніж словаків в Угорщині; тому обміна населення не вигідна для угорців. У Будапешті зазначають, що репатрійовані словаки звільнять 52.000 акрів землі в Угорщині, тоді як кількість землі,

що нею володіють у Словаччині угорці, досягає 400.000 акрів. Поки не буде врегульована доля угорців у Словаччині, взаємини Чехо-Словаччини з Угорщиною залишаться причиною до незгод. Угорська громадська думка задоволена умовами, в яких живуть угорці в Югославії й Румунії. В Югославії вони користуються тими ж самими правами, що й інші національні меншости, і населяють автономні області. Нещодавно Угорщина й Югославія склали економічну угоду, що в разі виконання матиме велику вагу у всьому дунайському басейні. Ця угода має на меті співпрацю в реконструкції обох країн і в їх експортній політиці. Угорщина з її промисловістю може чимало допомогти Югославії, що за зразком Росії часів Леніна починає будову електровень. Угорщина одержить за це від Югославії руди й іншу сировину, за яку платитиме твердою валютою. Угорська делегація вивчала питання вільного для Угорщини порту — Фіюме. Угорська меншість в Румунії трактується досить добре, і зусилля в цьому напрямі румунського прем'єра Грози знаходять вдячність в Угорщині. Румунія й Угорщина воювали разом на ворожому боці і разом перейшли, хоч трохи запізно, на бік альянтів. Вони — неслов'янські країни в слов'янському оточенні. Єдиною окупаційною державою є тут Росія. Від її ринку залежать чималою мірою великі потенціальні скарби та ріст промисловости обох країн.

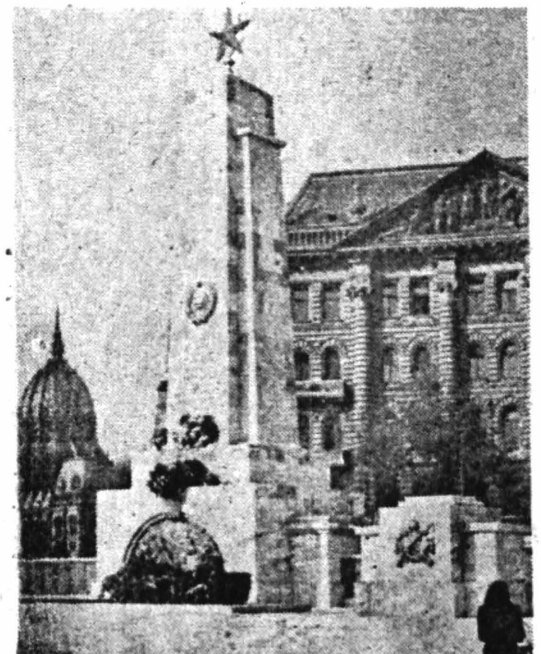
З потреби дня виникають спільні інтереси, що можуть тісніше зв'язати Угорщину й Румунію.

Недавно міністер Гроза казав про можливий митний союз з Угорщиною.

Відповіддю Угорщини на тріанонську угоду 1920 року було: «Ні, ні, ніколи!» Двадцять років ревізійської пропаганди й інтернаціональних інтриг привели країну до катастрофальної участі в війні на боці Німеччини. Підписаний у Парижі мир усі

«УГОРЩИНА СТАЛА РОСІЙСЬКОЮ САЛ ТОЮ» — каже принц ЕЛЕМЕР, родич імператора Франца Йосифа

Російський монумент загиблим солдатам у Будапешті, подібний до інших, збудованих по всіх столицях окупованих країн. На задньому плані угорський парламент

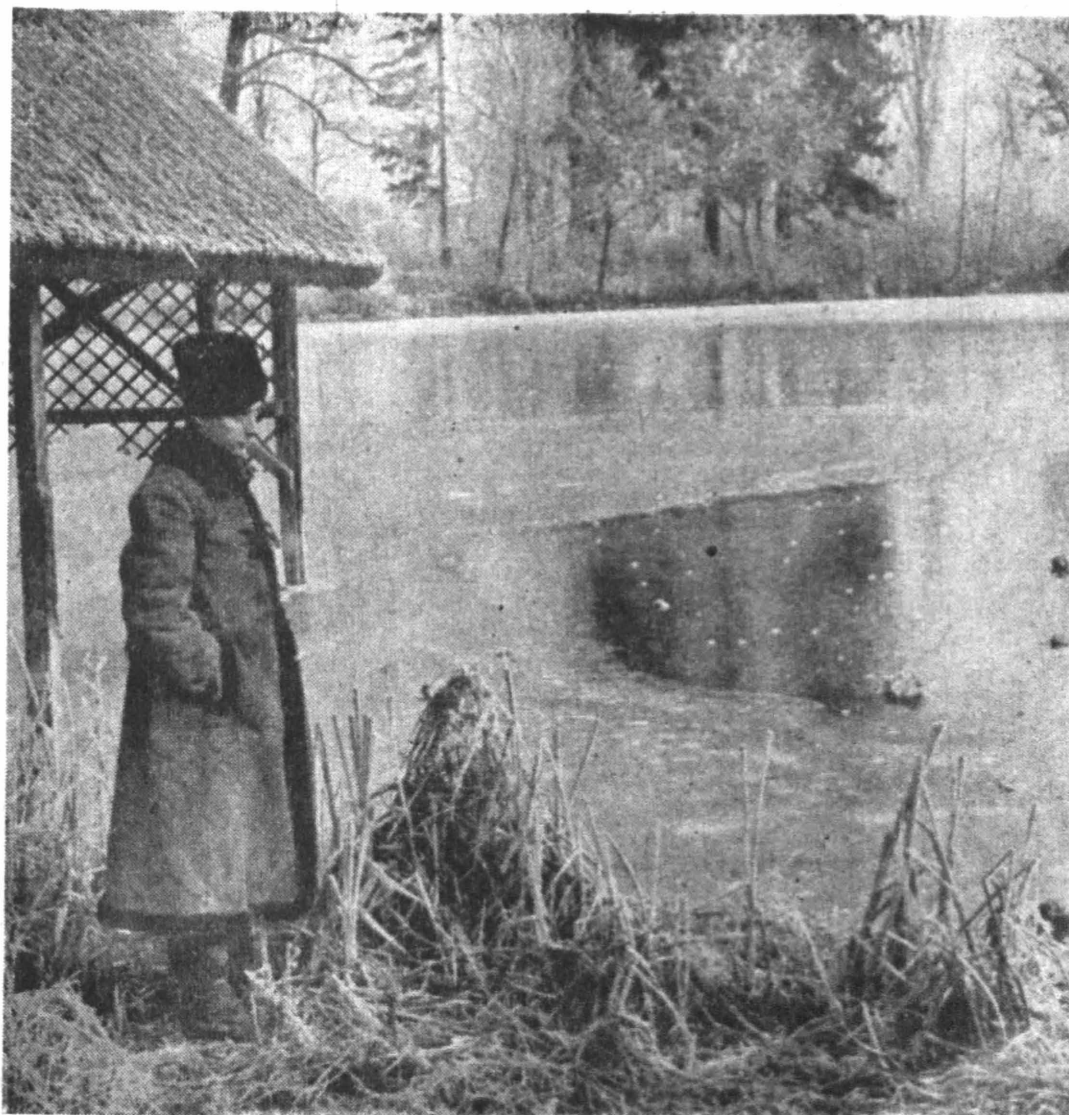
угорці розглядають як важкий тягар і вживають курйозного аргументу всіх переможених націй, що мирний договір «диктований», бо не для них корисний. Ліві оцінюють договір як незапобіжну операцію. З деяких поглядів сучасний стан Угорщини відрізняється від стану 1919 року. Сьогодні

нема й мови про реставрацію Габсбургів, що чимало спричинилась до антиугорської позиції Югославії й Чехо-Словаччини. Сьогодні угорська реакція на мирний договір і її закордонна політика чималою мірою визначені фактом російського сусідства на півночі.

Тепер не зформовано ніякої антиугорської Малої Антанти. Румунія, один з учасників Малої Антанти, воювала на її боці, і циніки могли б сказати, що більше половини двох її членів — Кرواتія й Словаччина зробили те ж саме.

Тому Угорщина має тепер кращий, ніж колись, шанс на рівну ногу зі своїми малими сусідами. Чи використала вона цей шанс? Угорський уряд розуміє, що країна може відродитися лише важкою працею і при добрих взаєминах з усіма сусідами. Але для її сусідів найважливіше питання в тому, як довго Угорщина не змінюватиме свого ставлення до мирної угоди. Кляси, що правили Угорщиною, тепер частково позбавлені власності й мовчать. Але важко вірити, що вони дійсно покинули традиційні почуття ревізйонізму, що їх прищеплювали всій нації на протязі 25 років. На цих ідеях виросло ціле покоління. Угорські робітники й селяни не зацікавлені в ревізії кордонів, але вони свідомі того, що доля їх земляків за кордонами — це їхня законна справа. Ревізйонізм, як політика, похований під уламками вулиць старовинного міста Буда. В суворій реальності сьогоденного дня ревізйонізм ще живе як почуття. Але старе прислів'я каже, що угорські селяни бажать трьох речей: »Вина, пшениці й миру«. Ревізйонізм зав'яне, коли широко задумана співпраця в Дунайській долині принесе плоди миру.

За «Манчестер Гардіян»

Молодий граф КАРОЛІ дивиться на свій великий маєток, розподілений між селянами

Угорська дитина хвора на лейнерівську хворобу, викликану недоживленням

Повстання на Мадагаскарі

Мадагаскар (Дена). Французькі урядові установи на Мадагаскарі давно звикли до загроз і попереджень щодо спроби повстання та бунтів. Тому, як повідомляє радіо Бразавіль, відповідні урядовці, почувши ще за два чи три дні перед вибухом повстання, що воно має відбутися, не вважали за потрібне вжити відповідних заходів перестороги.

З досить численних повідомлень про перебіг подій на Мадагаскарі можна ясно розпізнати пляни повстанців. Рух цей мав на меті замінити найвидатніших осіб з французького високого комісаріату малегасійським урядом на чолі з др. Гавоанжі. Але негайно вжитими заходами вдалося перешкодити здійсненню цього пляну. Французьке керівництво перекинуло в zagrożені райони потрібні військові сили за допомогою літаків.

Враховуючи солдатів, загальне число французьких утрат забитими визначають до 50 душ. Повстанці виступали також проти тих тубільців, що ставились вороже до »Ouves« (малегасійська династія).

Генеральний прокурор Мадагаскару вимагає на підставі закону про приєднання (1901 та 1936 років) заборонити демократичний малегасійський рух відродження. Але це можна буде виконати лише на підставі постанови уряду, ухваленої радою міністрів у присутності президента республіки.

А. П.

У Центральній Африці

Цілими тижнями англійська преса привоювала увагу читача сенсаційними повідомленнями про відкриття в центральній Африці величезних розсипищ діамантів. Канадійський геолог Вільямсон відкрив в

обширах озера Танганіка такі запаси діамантів, що мають перевищити дотеперішній видобуток цього дорогоцінного каменя. Південно-африканський синдикат діамантової промисловості занепокоєний цінами на діамантових ринках, що на них може вплинути розвиток цієї промисловості.

Але поруч із шуканням нових багатств у центральній Африці відбувалися розшуки з суто науковою метою. Американська експедиція повернулася з обширів Ніяси з багатою науковою здобиччю, а саме, понад 3500 екземплярів рідкісних важливих для науки живих істот та рослин добула вона в Африці. Серед них є породи ссавців, рептилій, риби, метеликів, безногих живорідних амфібій, істівних орхідей, гігантських квітів, тощо.

Деякі з амфібій, хоч уже й відомі в науці, але дуже рідко трапляються. До 30 см. завдовжки, ці істоти належать до групи саламандр; вони мають зуби і живляться комахами.

Очоловав цю експедицію Артур Верней. Це перша після Давіда Лівінгстона (1859) велика дослідницька експедиція, що проникла в ці неприступні краї центральної Африки. Серед учасників експедиції були: Леонард Брасс від Нью-Йоркського ботанічного саду та Гарольд Антоні від американського природничого музею.

Керівник відділу рептилій та амфібій природничого музею зазначає, що ці амфібії, можливо, є представники того виду амфібій, що втратили свої високорозвинені властивості і деградували до нижчого ступня.

«Транснестрія»

Румунія, союзниця Німеччини в цій другій світовій війні, під проводом диктатора Антонеску також захворіла була на манію величності та месіанства. Румунське військо, підтримане німецькими частинами, з вибухом німецько-совєтської війни перейшло в наступ на всьому румунсько-українському кордоні. Румунська пропаганда на повний голос затарабанила про «дикий схід», про «місію Румунії у визволенні від большевизму», про «культуру» і т. інше. Рахітичний румунський імперіалізм розпалив свій

— Це визволителі?
Незабаром стало відомо, що майже вся Одеська область з містом Одесою підлягає Румунії й називається губернаторством «Транснестрія»^{*}.

На губернатора «Транснестрії» був призначений відомий україножер, професор Алексіану з Будапешту. Першим його заходом було розпорядження про заборону української мови на терені губернаторства та ліквідацію всіх українських наукових, громадських і культурних установ.

В їхній «Одеській газеті» систематично появлялись статті, скеровані проти українців. На сторінках цього «органу» знову воскресла «Малоросія» й «Новоросійський край». У цій же газеті друковано «історичні» матеріали, що виправдують румунську окупацію «Транснестрії». Тут, мовляв, жили колись румуни, — пише газета. «Історія» в «Одеській газеті» описувала, ніби навіть Київ був заснований румунами, а Богдан Хмельницький з походження теж румун. Румунське духовенство в темних довгих рясах, мов сарана, розповзлося по українських селах Одещини. Молдавське населення, що жило в західній частині Одеської області, було взято румунами на спеціальний облік. Це були ніби румунські «фольксдойче». Молдаван заохочувано «переписуватись» на румун, бо, мовляв, нації молдаван не існує. Заохочували тим, що спеціальні румунські місії давали молдаванам безкоштовно цукор, мило, борошно, але хто хотів це одержати, мусів стати румуном.

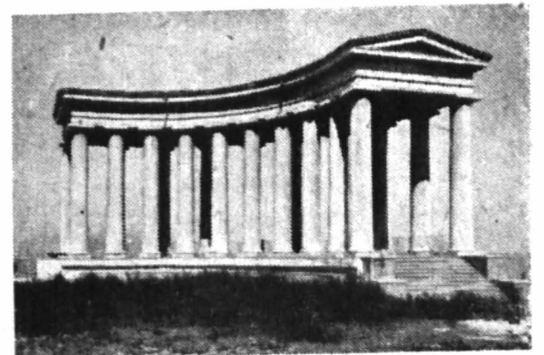
Охочих знайшлося небагато.

Хабарництво румунських урядовців, славетний «бакшиш» по містах і по селах досягнув такого ж стану, який споконвіку панує в Румунії. Найскладніші справи можна було полагодити дуже легко, дай тільки добрий хабар.

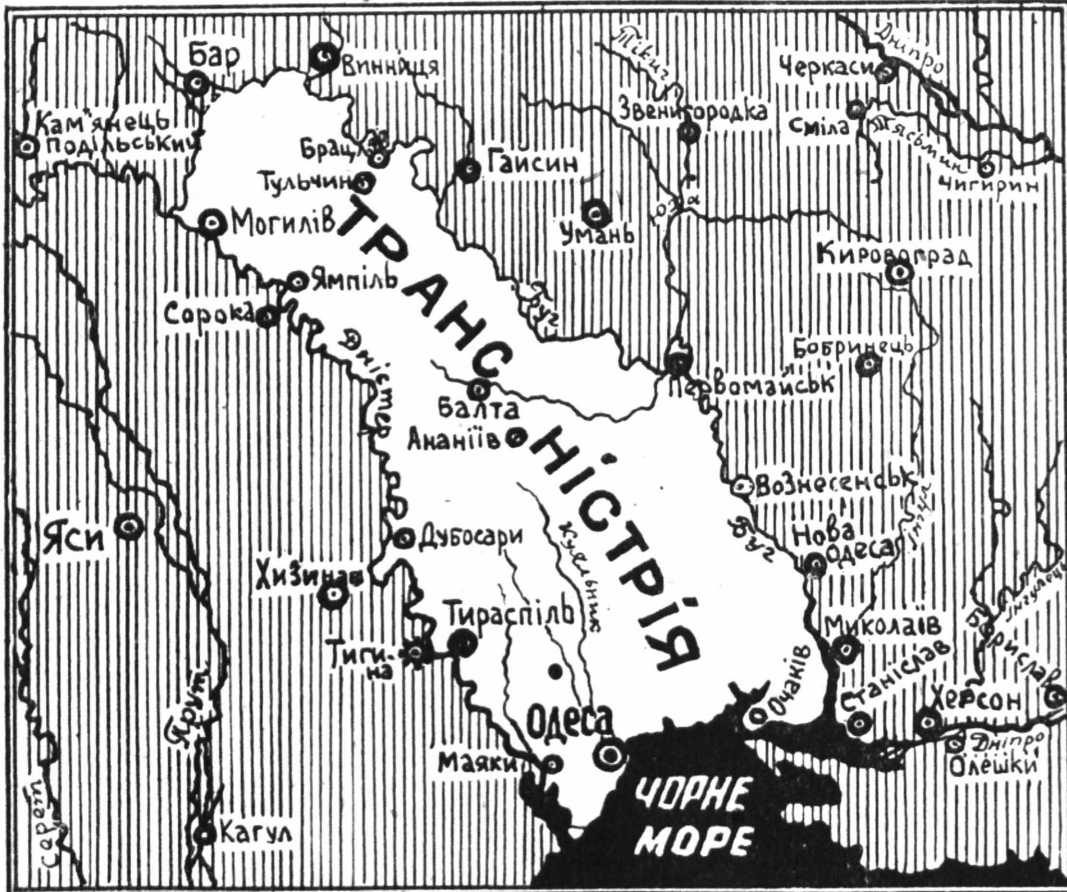
В кінці 1941 року з великими труднощами українцям міста Одеси вдалося на власні кошти організувати гімназію та відкрити Автокефальний Православний Собор. Ремонт Собору українській громаді коштував дуже дорого. Незабаром гімназію румуни замкнули, а на Собор довгий час мали претенсію росіяни, доводячи румунам, що в Одесі ніяких українців немає, а тому храм належить росіянам...

З цього приводу на домагання українців міський муніципалітет (Міська Управа) провів серед населення м. Одеси плебісцит з метою виявити прихильників української церкви. Вислід був разучий — 70% громадян заявили свою згоду мати український собор.

Офіційно Одещина належала румунам, але фактично господарями були німці. В Одесі містився також німецький штаб. Пам'ятаю мою розмову з німецьким офіцером, що зайшов був до красназавчого музею м. Х. Його найбільше зацікавила перекрій ґрунту півдня України, що був імпровізований під склом величезної прямокутної скрині. Найбільша товща (до 1,5 метри) чорнозему припадала Одещині. Я тоді з іронією запитав його:

Одеса. Колоната колишнього Воронцовського палацу

апетит на обіцянні Гітлером українські землі. Кумедно й неспівмірно з тими апетитами виглядало погано озброєне обшарпане й голодне румунське військо.

Під тиском німців червона армія відступила до Одеси, створивши довкола неї оборонне кільце від гирла р. Дністра до гирла південного Богу біля м. Станіслав. Далі німці лишили здобуття Одеси румунським військам, а сами пішли на схід наздогін червоної армії. Уже далеко на сході німці здобули Кривий Ріг, Миколаїв, Херсон, Київ, а румуни все ще товклися під Одесою і ніяк не могли її взяти. Тільки через місяць по здобутті м. Києва, коли німці знову кинули на м. Одесу свою авіацію й військо, румунське військо з музикою боязко перейшло одеськими вулицями.

Нам, українцям, соромно було за себе, соромно за Україну, яку незаслужено топчуть убогі румуни. Румунське військо, одягнуте в обтріпані брудні зелені шинелі та високі овечі шапки, нагадувало собою чабанів. За колонами піхоти худі, сухоребрі коні тягли вози, на яких були напнуті циганські халабуди з брезенту або дикту. Розсохлі колеса скрипіли й скили на немазаних осях... Дивились люди на «переможців» і питали один одного:

Таким чином чотиримільйонове українське населення Одеської області було цілком позбавлене національних прав. Як відомо, Одеса була третім великим культурним центром в УССР (після Києва й Харкова) з численними науковими інститутами, університетом та безліччю вищих і середніх навчальних закладів. Румунські «заходи» завдали величезного удару українській культурі. Українські вчені, наукові працівники й інтелігенція опинились на вулиці.

Урядовою мовою стала мова румунська, рівні права дістала також мова російська й німецька.

В Одесі з'явилося дві газети, одна румунською мовою, а друга, «Одеська газета», російською. Об'яви, назви вулиць були писані трьома мовами: румунською, російською й німецькою. Викладання в школах йшло також російською й румунською мовою. З'явилися назви вулиць: Антонеску, короля Михайла і т. д.

Красень, одеський оперний театр, був також зрусифікований. На терені «Транснестрії» шалену антиукраїнську кампанію розгорнула російська чорносотенщина, що вислужувалась перед окупантом.

^{*}) Задністрянщина.

— Як же це німці допустили, що таку родючу землю, як на Одещині, віддали румунам?

Він допитливо подивився на мене, потім витяг з кишені гаманець, кинув його на стіл і знов поклав до кишені. Німці не приховували того, чого не розуміли румуни.

Як і по всій Україні, жидів, що були захоплені в «Трансністрії», спочатку пограбовано, а потім розстріляно. Тільки в Одесі взимку 1942 року знищено до 60 тисяч жидів. У страшний мороз і заметіль їх гнали пішки до станції Сливин, а там розстрілювали в глибоких ярах. Робили це румуни спільно з німцями.

Тільки в одному випадку румунська окупація не помилилась щодо настроїв населення. Колгоспи румуни розпустили, була дозволена приватна торгівля. Голодна за большевизму Одеса тепер перетворилась на бурхливий торговельний центр. На ринках з'явилась велика кількість харчових продуктів, якої люди не бачили від

часів НЕП'У. Натомість, по ліву сторону Бога в Райскомісаріяті України, де німці закріпили колгоспну систему, панував голод.

Обіцяний румунам швидкий кінець війни не приходив. Румунська армія розкладалась. Уже в середині 1942 року села України наповнились румунськими солдатами-дезертирами. Вони тікали з Криму й Кавказу додому або цілими дивізіями здавалися в большевицький полон. Українців дезертири не боялись, зате десятою дорогою оминали німців.

— Ла каса**), — говорили вони.

Дезертири охоче віддавали свою зброю українським повстанцям і запільникам. Румунський солдат міняв рушницю або пістоль на пів паляниці.

Румуно-німецький окупант почував себе на Одещині дуже неспокійно.

Особливо успішно діяли українські повстанці в м. Одесі. Величезний лябіринт

**) Ла каса — додому.

Одеських катакомб***) був надійним сховищем для великої кількості людей. Восени 1942 року в місті Одесі повстанці висадили в повітря будинок, де відбувалась нарада німецького й румунського військового штабу.

Під час вибуху загинуло до 70 генералів і офіцерів-загарбників.

В комплексі господарства України Одеська область, а зокрема місто Одеса мають велике значення. Одеська область — це продуцент великої кількості сільсько-господарських продуктів, цукру, садовини, овочів, як також промислових товарів. Місто Одеса — це великий морський порт України; це культурний і лікувальний центр.

Віriamo, прийде час і не стане також і назви «одеськая область», як не стало «Трансністрії».

Л. Ш...ий

**) Катакомби — підземні печери, на яких збудоване місто Одеса.

Мих. Ситник

З морської лірики

Кипуче море й альбатроси
І вітру незупинний плин,
І дівчина, в якій коси
Мені запахли, як полин.

Гучна таверна біля порту,
Де продає вона вино
І цілується з заморським чортом
Та поглядає в те вікно,

Де я прилип до вогких шибок,
Нахмурившись на моряка.
Чи кулаком він зуби вибив,
Чи пляшкою з-під коньяка, —

Не знаю. Та й не чую болю,
Бо ти всміхалася мені;
Засмагли ноги напівголі
Виблискували, мов скляні.

Враз ти нахмурилась суворо,
Упала хустка на плече,
І вихлюпнулось синє море
З твоїх замріяних очей.

І стало пусто. Альбатросів
Відніс у далеч вітру плин...
Твої руді патлаті коси
Мені запахли, як полин.

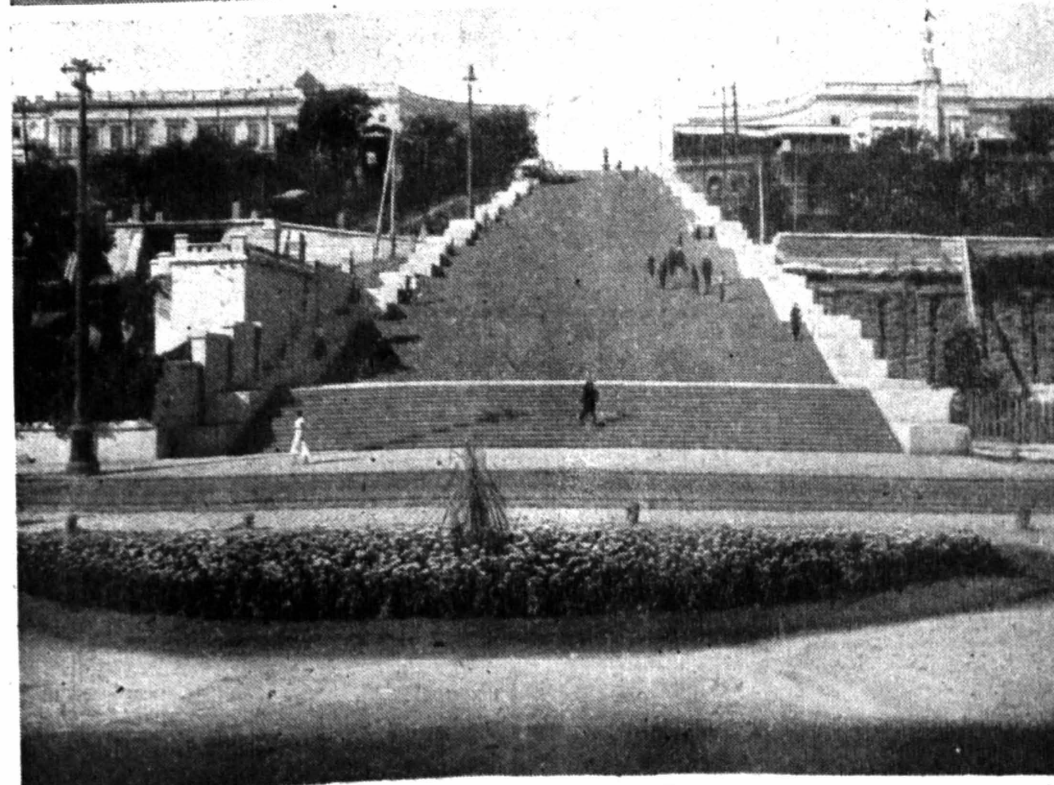
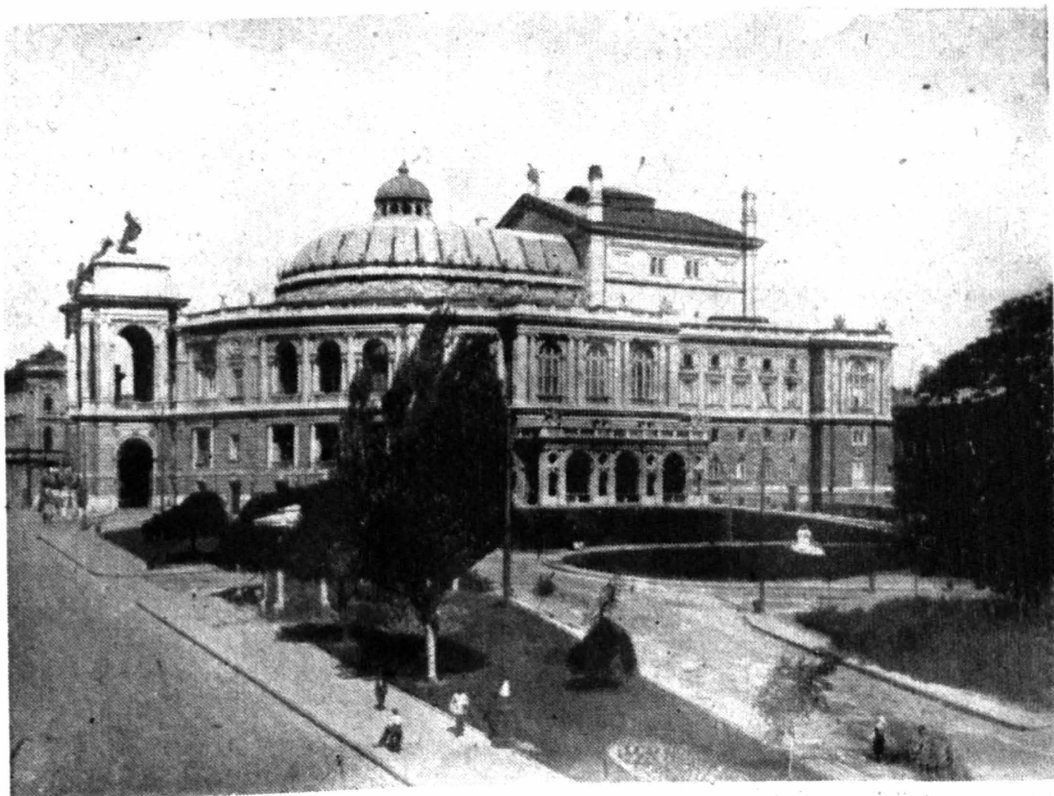
Чотири війни коштували США 363 мільярди доларів

Військове міністерство США опублікувало статистику людських утрат і фінансових витрат США у чотирьох війнах на протязі останніх ста років. Згідно з цією статистикою за вказаний час утратили життя 526 000 американських солдатів. Загальні витрати на ці війни досягають майже 363 мільярдів доларів. Розподіл цих витрат між окремими війнами такий:

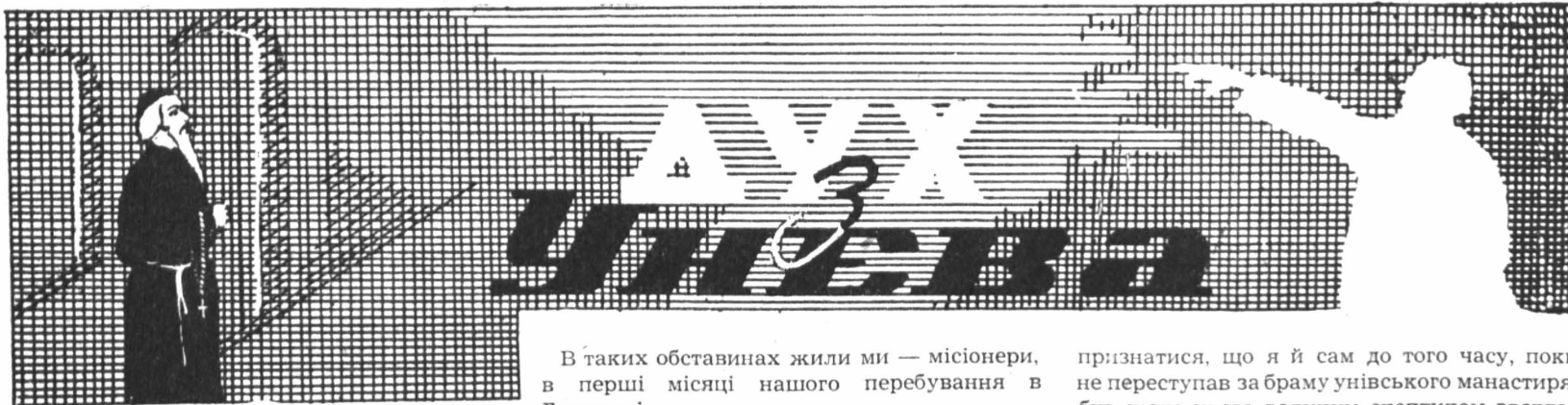
Мехіканська війна	Еспанська війна
1846—1848.	1898—1899
12.946 забитих	6.472 забитих
139.500.208 доларів	992.159.840 доларів
Перша світова війна	Друга світова війна
1917—1918	1941—1945
193.663 забитих	313.000 забитих
21.850.000.000 доларів	340.000.000.000 доларів

Видатки США у другій світовій війні складають приблизно 87,5 відсотків національного багатства США. Цю суму треба збільшити до сімох сотень мільярдів, якщо врахувати майбутні витрати на період до 1972 року, зв'язані з потребами, породженими минулою війною, як, наприклад, підтримка колишніх солдатів тощо.

А. П.

ОДЕСА. Вгорі — будинок Оперного театру, в низу — Потьомкинські приморські сходи

Це чудове оповідання написав не патріот-українець, а фляманець. Автор цього блискучого, глибоко патріотичного твору — славетний фляманський священик Йосиф СХРЕЙВЕРС, що, прийшовши на західню Україну як місіонер-редемпторист, швидко опанував українську мову, історію й культуру, став незабаром палким, войовничим патріотом України. Схрейверс відомий у світі, як автор численних творів з духовного життя (найвідоміші — «Добра воля» і «Основи духовного життя») та з політичного («Політичне господарство»). Всі ці твори перекладені багатьма європейськими мовами.

Працюючи серед українського народу, Схрейверс написав багато творів, що їх видав пізніше.

Українського бельгійця, о. Йосифа Схрейверса вже нема серед живих, але його оповідання, перекладене з фляманського, його «АНГЕЛ УКРАЇНИ» довго житиме з нами, посвякчас закликаючи всіх українців до досягнення наших споконвічних ідеалів, в ім'я успіху нашої кривавої боротьби за Вільну й Самостійну Україну!...

Кілька перших ченців-місіонерів прийшли на Україну, куди їх послали на прохання безсмертної пам'яті митрополита Шептицького їхні найвищі настоятелі, щоб закласти Чин «Згромадження». Оселилися ченці у славному Унівському замку, що понад сто років був палатою львівських митрополитів. Перед тим це був один із славетних колись монастирів ченців Василіян.

Унівський монастир займає в історії українського народу визначне місце. Віками славився він на Україні як могутній осередок матеріальних та духових надбань українського народу. Була це міцно укріплена фортеця, що часто служила для оборони від татарських загібів.

Людність в Уневі почувала до того замку глибоку пошану, як і почуття деяких забобонів. Твердили, що той кілька десятиліть безлюдний монастир має тасмничих мешканців. Люди розповідали доволі цікаві випадки про дивні явища в ньому. Якось увечері три величні ченці ввійшли до церкви на внутрішньому подвір'ї монастиря, де цілу годину лежали простерті перед головним престолом, а потім вийшли, і за ними пропав і слід. В Уневі є багато свідків, які запевняють, що сами бачили багато подібних випадків.

Треба визнати, що той монастир сам по собі сприяє таким оповіданням. Лежить він на крилі великих лісів в оточенні велетенських старезних дерев. У церковних вежах гніздяться сови, ворони, і серед ночі несамовиті викрики часто переривають тасмний шелест вітру.

В таких обставинах жили ми — місіонери, в перші місяці нашого перебування в Галичині.

Незабаром почалася війна. Переможна московська армія ввійшла до Унева 28-го серпня 1914 р. Відразу почали ув'язнювати й вилловлювати українців. Виготовили списки українців та всіх тих, хто був москалям ворогом. Не обійшлося також без переслідування церкви. В багатьох церквах понасаджували православних священників-москалів і цілими пригорщами розсипали рублі поміж зрадниками. Довкола монастиря кружляли шпигуни. До Унева прийшли до мене на відвідини два посланці петербурзького так званого «святого синоду»: львівський губернатор граф Бобринський наказав нам залишити Галичину, а єпископ Євлогій з перемишлянським комендантом запряглися нас знищити...

Наші труднощі зростали з дня на день, і нізвідки ніякої допомоги, ніякої поради, ніякої підтримки.

Одного дня — було це 29. жовтня 1914 року — більш, ніж будь-коли, мучили мене сумні передчуття. Увечері я вийшов на прогулянку до монастирського парку, на алею велетенських смerek. Надворі скавулів вітер. Настрій у мене був похмурий. У моїй пам'яті снувались події останніх тижнів. Мої пляни про відродження українського народу та про працю серед його роз'єднаних синів розвіювались... Сумно водікся я попід деревами-велетнями, прислухаючись до скрипіння гілляк, катованих поривами східного вітру...

Любий читачу, не знаю, чи ти віриш у духів... Я й на думці не маю обмірковувати твої переконання щодо світу духів. Мушу

признатися, що я й сам до того часу, поки не переступав за браму унівського монастиря, був щодо цього великим скептиком, звертаючи увагу більше на явища та вражіння з цього світу, ніж з того.

Місцеві люди дивилися на ченців з деякою цікавістю й подивом. Як? Вони мешкають у тій палаті! І не бояться! І не бачать тасмних жителів, що час від часу відвідують монастир і палати... І вони не знають, що сплять над церковним подвір'ям, де під землею спочивають сотні, а може й тисячі кістяків українських панів та ченців давно минулих часів?...

Я не лякався, коли чув про ті поголоски. Проте все ж і я мав невизразне почуття, що разом з нами під тим дахом мешкають живі істоти з іншого світу. Увечері того похмурого 29. жовтня я залишився в каплиці на молитві довше, ніж звичайно... Та каплиця була в правому крилі будівлі поблизу старовинної вежі, куди ніхто не заходив. На тім боці була моя келія, а від неї йшов довгий коридор повз двері каплиці. Мої співбраття мешкали на протилежному кінці замку. В тому коридорі бачили одного вечера два каңоніки, що в нас тоді ночували, священника в ризах, який ішов до каплиці правити службу Божу.

Спогади про це, сумні вражіння дня, довгі напружені думки під старими смereками так загострили мою увагу того вечора, що коли я повертався з молитви на спочинок до своєї кімнати, я відчув, що зустрів віч-на-віч якусь тасмну істоту. Я справді зустрів її... Мені здалося, що я бачив на кінці коридору величну постать у довгому чорному плащі.

Мене охопив переляк, і я став непорушним... Одначе постать наближалася і, ставши коло мене, тихо промовила: «Не бійся, один намір з'єднав нас у цій палаті».

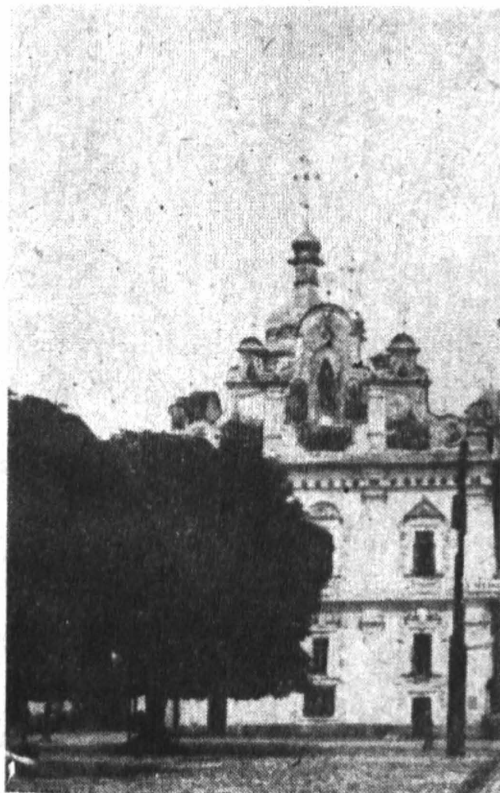
Почувши ці слова з царства спокою, я набрався сміливості. Придушеним голосом вимовив: «Хто ж ти, дивний духу, чого ти хочеш?»

Постать випросталась:

— Я віками вже перебуваю в цій палаті. Я стережу її, бо тут моє царство. Моє існування сповнене горем над стражданнями мого народу. І тепер мені стало легше, коли я зустрів тут людину, що розуміє й поділяє мій смуток.

Той лагідний голос був перейнятий глибоким потойбічним смутком. Після короткої мовчанки, а я не наслідився її перервати, дух заговорив:

— Мій коханий народ страждає під чужим ярмом: він бідний, він несвідомий, він потоптаний! Щоб заробити кусень хліба, він змушений іти в далекі чужі краї, працювати в неволі, покинувши свою багатющу Батьківщину на визиск поневоловача. А він мусить стати великим, могутнім і славним, як і інші народи. Найбільше його нещастя, що він легковажно втратив свою дідівську віру, а тирані та лукаві пастирі відібрали в нього життєдайну творчу надію на своє самостійне існування.

Мій таємний зустрічний замовк, і мені здавалось, що він бажав почути моє слово. Тоді я запитав його, яка причина одвічного поневолення України і хто найбільше відповідальний за всі її нещастя. Чи це фанатики-москалі, чи татари через своє варварство, чи політика Польщі, чи Австрії...

Але дух мене нагло обірвав.

— Ви смертні судите про все, будучи обмежені земними обрядами. Є винні, але судитиме їх тільки Бог. Я ж прийшов не на те, щоб учити тебе помсти чи ненависти. Спасіння мого народу лежить у любові, згоді та єдності!

Бліде обличчя духа нараз стало виразнішим: «Спасіння мого народу недалеко, — сказав він, — Всевишній почислив його страждання. Незабаром чаша виповниться!»

При цих словах постать схилилася, немов прощаючись. І справді — я стояв тепер сам серед довгого монастирського коридору. На дворі шумів вітер, а глибоку тишу розтяв різкий крик сови.

*

Ніч проминула без сну. Я відчував, що мною оволоділа дивна сила. Я не знав, що то за сила, але відчував її добродійний вилів.

Хто ж то був, що з'явився мені, але ухилився назвати мені своє ім'я?

Я вдавався до найдивовижніших припущень. Може, це один із визначних мерців, що лежать тут понад триста років? Може, то був основоположник Унівського монастиря, або його будівничий? Мої думки полинули до відважного й побожного пана з Лагодова, що власним коштом збудував першу святиню на честь чудотворної Вожої Матері. Може, це він прийшов, щоб стати сторожем Образа і святині Препоблагословенної Діви? А може, то був котрийсь із українських князів, один із тих, що так дуже спричинились до могутності й поступу українського народу, як, наприклад, Володимир Великий або Ярослав Мудрий?

Проте жодна з цих думок не вдовольняла мене. Я сподівався ще раз побачити свого співрозмовця і вирішив домогатися, щоб він виявив своє ім'я й мету перебування в межах старого Унівського монастиря. Обмірковуючи свої вражіння зустрічі, я відчув глибоке й болюче співчуття до того духа, що так тяжко сумував і страждав через недолу українського народу. Як же палко мусів він був любити його за свого життя! Чи, може, йому було призначено спокутувати гріхи свого народу? Чи був він жертвою, посередником, немов Мойсеєм, що найкраще заступається за свій народ.

Так віками перебував він у монастирі і разом із ченцями молився серед монастирських мурів, благально підносячи до неба свої руки в обороні монастиря і його мешканців за часів татарських завігів; оберегаючи, немов дорогоцінну пам'ятку, ту палату, що була символом його другої України?

Отже це таємниця: та палата, дбайливо бережена духом — той символ України, її минулого, той її образ боротьби й страждань, її сучасного приниження, її надії на велике й славне воскресіння...

Другого дня я знову холив, а швидше молився, прогулюючись у монастирі. Все вилася мені тепер святим. Мені здавалось, що під впливом тієї дивної появи і я намагаюсь перейняти її думками, її почуттями, щоб таким чином наблизитись до неї і стати гідним ближчої приязні з нею.

Влепше тепер я відчув і всю могутність впливу на мене тієї великої масивної будови, що витримала натиск віків і встояла

проти всіх нещасть. Тут мені здалось, що українці — це та незнищенна будова, могутній народ, що чинить опір одвічним стражданням. Щоправда, каміння цієї будови ще не досить артистично опрацьоване, не досить відшліфоване... Так і народ той, позбавлений пиhi світу, зате з гарною душею, з праведним серцем.

Я відвідав школу та друкарню монастиря, ці зразки давньої української будівельної культури, великі чудові кімнати настоятелів монастиря, витвори пишної цивілізації, що її принесли Україні ченці. Нарешті, я став на коліна перед церквою, що панувала над монастирем і над усім довкіллям. На її вежах боролись герої за татарських нападів, змушуючи жорстоких ворогів відступати по запеклій боротьбі. Так само й сучасна Україна, згуртована довкола Хреста, зможе відбудувати свою давню славу.

Нарешті, я зайшов до церкви і схилився перед чудотворним образом Пречистої Діви. Ніколи ще не здавався він мені таким величним і милим, як тепер. Неначе Небесна Мати з унівської своєї святині стерегла український народ. Так, це Вона, так, Вона дала вирости з землі тій могутній палаті зі школами, монастирем та будівлями, неначе ознаками великого українського минулого. Це Вона привабила до Унева тисячі й тисячі чужинців, мов символ мільйонів вільних, розсипаних з України по Америці, Азії, Європі... То Вона біля ніг своїх відкрила в землі чудотворне джерело, щоб напоїти свіжістю тих спраглих, що боролися й борються за волю і віру. Мимохіть з моїх уст полилися слова молитви.

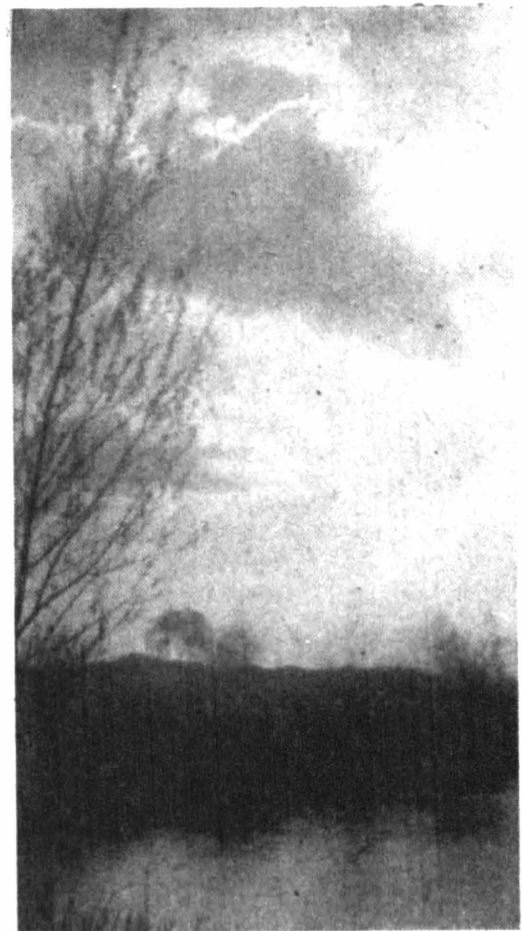
— О Мати України, дай своєму народові справжню віру і яснотворчу волю. Я віддаю для цього всі свої страждання, всю свою працю і навіть своє життя.

Довго й гаряче лилась та молитва, спалюючи мене вірою в українську правду в той час, коли московська неправда залізною рукою московської армії намагалась роздавити стародавній святині. Ні, Божа Мати не покине свого народу напризволяще.

*

Встав я зміцнений духом. Останні слова духа подавали мені надію на краще майбутнє України, збуджували довір'я до здійснення його слів. Довго не міг я повністю повернутись до твердої дійсності після зустрічі з істотою іншого світу.

Московські гнобителі українського народу, його волі, його віри й сили — ніколи не давали нам спокою. Православні священники-москалі крутилися навколо, всіма засобами намагаючись мати там відправу. Московські жандарі пильно підслухали наші розмови і за всім слідували. Перемишлянський комендант розпочав навіть зі мною богословську та обрядову дискусію, долучаючи до своїх тверджень погрози, що вижене нас із Унева. Така вже людська вдача, що людина дозволяє протилежним почуттям шарпати водночас на всі боки її душу. Після довір'я легко настає сумнів. Минуло багато місяців серед протилежних вражінь і настроїв. Мені здавалось, що я, наче непотрібне зерно, похований у далекій країні і що вся Україна разом зі мною відбувала якусь таємну зміну на тій опанованій ворогом землі до того часу, поки Бог накаже, щоб вернулась весна і щоб під променем теплого сонця прокинулось надовго приспане життя. Так само рухались і полії: то добрі, то злі. Знов повернулася Австрія на цю землю, але московський наступ ще раз привів ворогів України під брами Унівського монастиря. Ще з більшим спокоєм слідував я тепер за подіями світу.

На озері.

(Фото УАП)

перекоаний, що є істоти, які краще, ніж ми, турбуються про нього. Безнастанно жила в мені туга по зустрічі з дивним духом. Я не міг діждатись. Для нього, що цілі віки перебував у цій палаті, цих кілька років були як кілька хвилин. Для мене ж вони здавались віками. Нарешті, надійшло 29. лютого 1917 року. День був неспокійний, один із тих днів, коли вирішується доля народів. Над землею вже тиждень панував гострий холод. Ранком 29-го лютого повіяв легенький вітерець, потім посипав м'якенький сніжок, але вітер незабаром розігнав його. З кожною хвилиною погода ставала бурхливішою. Увечері розшалівся жахливий гураган.

В Уневі буря завжди робить страшне вражіння. Скавуління вихору між великими деревами нагадує морський шквал. Я вийшов на подвір'я, щоб насолоджуватись величним і водночас страшним видовищем. Замріяний я поволі проходив галерею, де був захист від снігу й вихору. Я думав про те, якою мізерною стає людина перед розшалілою природою, які безсилі й скороминущі земні речі і блага; я думав про Боже Провидіння, що тримає в своїх руках долю кожної істоти і кожного народу, що створює народи, знищує їх і воскрешає до ще яскравішого життя. Перед моїми очима пересувались картини стародавньої історії з її війнами, картини давніх держав: вавилонської, перської, грецької, римської. Всі вони існували певний час, призначений їм від Бога, а потім звільнили місце для інших. Який народ може похвалитись, що вічно жив і завжди панував над світом? Ті сірі мури, де я прогулювався, теж бачили десятки поколінь, що були й минули. Чи ті роз'їдені часом плити цробів, що ними встелено подвір'я, не свідчать про безвартісність та марноту всіх речей?

Гострий подув вихору розігнав мою задуму й стряснув мурами монастиря. Водночас з'явився блискучий лицар на сніжно-

(Закінчення на стор. 14)

Полювання на озері Чад

На цьому обширі, площею майже вдвоє більшому від Франції, що простягає від озера Чад до кордону англо-египетського Судану і від ріки Убангі до пустелі, лежать лісисті зони, але лісів у точному розумінні немає. Полювання відбувається в савані, і європеєць буває здивований, коли чує, як тубілець називає лісом райони, покриті маленькими колючими деревами.

Серед найвищих із цих чагарів можна знайти слона, хоч справжнє полювання на слонів з більшими результатами й більшим інтересом відбувається в Убангі, на південь від озера Чад, де ліс набирає справжнього екваторіяльного вигляду. Там слонів кістка чудова й численна.

На лева полюють майже скрізь у французькій екваторіяльній Африці, наприклад, у деяких горнях районах Конго, але переважно коло форту Аршамбо й форту Лямі або на північ від них у зоні, що межує з англо-египетським Суданом. Тут полюють на левів із засідки.

Форт Аршамбо — це один із найкращих центрів полювання в Чад. Там можна знайти великі череди буйволів, левів і навіть пантер, що приходять з південних лісів. У Шарі полюють на гіпопотама, а близькість кордону Убангі уможливило полювання й на слона. За кілька годин подорожі автотом від головного міста можна досягти околиць озера Іро, де перед очима спостережника відкривається феєричний спектакль, характеристичний для мало культивованих районів. На південь є дві невеликі гори зі стрімкими схилами, що своєю формою нагадують груди; вони відділені від озера пляжем з дрібного піску. Серед цього пейзажу, величного безмежністю рівнин, що межують з водою, ці дві гори здаються дивовижним маривом. Дичина приходить з усіх боків на водопій або споживати траву на багатих природних пасовиськах.

Рідко трапляється, щоб серйозне полювання на лева, буйвола, пантеру або слона не змушувало мандрувати години або й дні, доки вдасться простежити їх або переслідувати поранену тварину. Всі погоджуються, що найнебезпечніший буває буйвол. Дійсно, поранений лев або пантера повертаються до

мисливця, щоб стрибнути на нього спереду, де він на них і чекає. Але буйвол ховається в траві, описуючи коло. Він повертається по власних слідах, щоб атакувати мисливця ззаду або збоку. Зневірившись у втечі, він випробує свій останній шанс — убити. Щоб запобігти небезпеці, потрібні дві умови:

Перша — це полювати взимку. Тутешня зима — сухий сезон, тоді тубілець завжди спалює траву, щоб полегшити полювання. Ці пожежі, іноді далекі, завжди мінливі й безмежні, збільшують таємничість і безкраїсть африканських саван, особливо вночі, коли відбиваються на тихій поверхні річок. Трава, перетворившись на короткі, почорнілі, розкидані стебла, дозволяє мисливцям бачити в далечині.

Друга умова — мати доброго пса. Його вибір — найважливіша справа. Він мусить мати три якості: чуйність, сміливість і навичку довго спостерігати й переслідувати.

У найкритичніші моменти полювання звичайним видовищем бувають тубільці, що вилізають на дерева або тікають з поля

зору, забираючи з собою зброю й набої. Швидкість, з якою вони зникають, справді дивовижна. Тому елементарна обережність вимагає від мисливця ніколи не випускати з рук рушницю.

Звичайно на полювання вирушають на світанку, але треба враховувати постійне збільшення спеки, що досягає свого кульмінаційного пункту о 2-й годині і зменшується до заходу сонця дуже повільно.

Мисливець, що ніколи не страждав від спраги, — виняток. Багато з них ледве живі від спраги повертаються з полювання, навіть не зважаючи на звичайні щодо цього запобіжні заходи. Щоб іти далеко й довго, краще їсти якомога менше...

Не треба лякатись спраги, полюючи на гіпопотама. Гіпопотам — це ссавець-травояд. Пірнувши в воду, він може залишатись у ній лише кілька хвилин. Щоб вдихнути повітря, він час від часу висуває голову з-під води. Хоч він важкий і коротконогий і тому дуже повільно-рухливий, він іноді відходить від берегів річок і озір на кілька кілометрів на пасовисько. На суші гіпопотам — легка мета для пострілу аматора при умові повного використання пробоевої сили кулі. Але багато цікавіше полювання на гіпопотама в воді. Треба влучити його в око або біля вуха в момент, коли він показує голову. Гіпопотам мусить виходити з води через регулярні проміжки часу, щоб відпочити. Добре означені сліди завжди приводять до того місця на річці чи озері, де перебувають гіпопотама, якщо вони не перемандрують водою деінде. Трапляється, що самці б'ються за самиць, і шум боротьби досягає слуху тубільців. Крім того, вдихання над поверхнею води чути як сильне хрипіння. В такий момент гіпопотам викидає через ніздрі дві струмини води. Через це йому важко лишитись непомітним.

Якщо полювання відбувається на озері, треба мати човни, але звідси небезпека втонути. Обороняючись, гіпопотам поринає під човен і перекидає його. Якщо річка не дуже широка, краще стріляти з берега. Для цього вибирають дерево або горбок, що вивиснується над рівнем води.

Трудність у тому, щоб розпізнати самця, прицілитись і влучити його в ту секунду, коли він висуне голову з води. Треба бути метким і точним.

Добрий мисливець ніколи не поспішає. Спочатку він завважує сліди й з цікавістю

Рене-Жан Кльо

»Озеро Чад на світанку«

за ними стежить; потім наближається до стада, родини або окремого гіпопотама.

Наближення може бути найцікавішим моментом полювання. Звичайно підходять ззаду, бо тварини, як і мисливець, ідуть проти вітру. Звичайно потрібна сувора мовчанка. Крім того, треба набратись терпіння для будь-якої несподіванки. Точно виконавши ці умови, можна сподіватись на велике задоволення.

Не слід недоцінювати й задоволення, коли заскочиш родину леопардів за снідан-

ком на низьких гілках дерева. Це цікаве видовище, але його треба вміти розпізнати, бо «комуфляж» пантер приховує їх від найкраще тренованого погляду. Промені сонця, проходячи крізь гілки, перешкоджають розпізнанню круглих жовтих і чорних плям на шкірі тварини.

Цікаво також спостерігати стадо слонів. Це саме можна сказати й про іншу дичину. Справжній мисливець — насамперед добрий спостережник. Він мусить усе завважити, бути витривало-спокійним. Він вибирає самця й стріляє в той момент, коли є певність доброго трофею. Рівночасно мисливець має велику користь із вивчення вдачі тварини.

Па де Серге

ПРАВИТЕЛІ РОСІЇ

(Закінчення)

КАР'ЄРА ЧЛЕНІВ ПОЛІТБЮРА

Хто ж ці люди, що являють собою мозок советської системи? Часто можна лише догадуватись, як і чому саме піднялись вони до посад найбільшої відповідальності. Але перед тим, як досягти цих посад, більшість із них мусили пройти довгий шлях апробації певних конче потрібних якостей: працездатності, адміністративної здібності, відданості партії, для старших членів — незнаності Сталінові і безкомпромисної ворожості до троцькізму, бухаризму й інших ересей; повного довір'я щодо непомильності системи, певної безоглядності і, особливо для молодших членів, відданої служби під час війни.

Членами політбюра є: Сталін, Молотов, Берія, Жданов, Ворошилов, Мікоян, Маленков, Каганович, Андреев, Хрущов плюс члени-«кандидати» (без права голосу): Вознесенський, Булганін, Косигін і Шверник.

Хоч офіційно нічого цього не оголошувано, слід припускати, що кожний член політбюра «підкується» й «наглядає» над півдесятком міністерств. Насамперед це можна сказати про заступників прем'єра з портфелем або без нього.

ДЕЯКІ ТИПОВІ КАР'ЄРИ

Усіх їх можна назвати людьми з великим практичним досвідом, що сягає в більшості випадків до перших років революції. Наведемо кілька прикладів:

Жданов — партійний організатор у Твері 1922—24 р.; голова партії в Нижньому Новгороді 1924—34; після вбивства Кірова в 1934 році — партійний керівник Ленінграду. За війни очолював оборону міста і був підвищений до генерал-полковника. В серпні 1946 він, як секретар центрального комітету партії, накреслив партійну лінію в літературі.

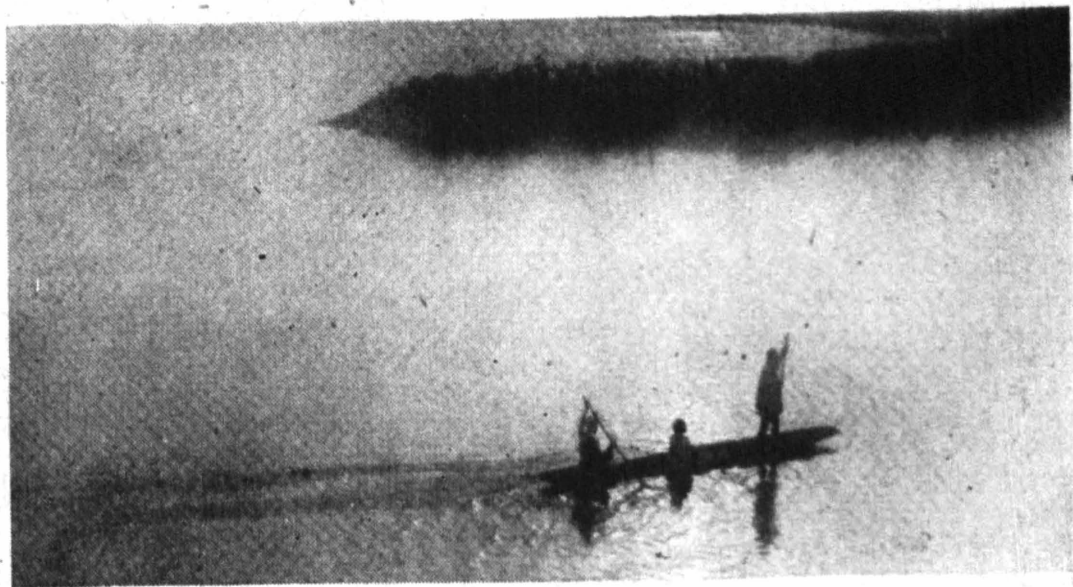
Мікоян —, що «тільки випадково не був розстріляний у Баку в 1918 році разом з іншими 26 большевицькими комісарами», був до 1926 року партійним провідником різних провінційних центрів. З 1926 року — народний комісар торгівлі, з 1934 року — харчової промисловості. Був в Америці, де студював консервне й інші виробництва. Тепер очолює міністерство зовнішньої торгівлі і, як гадають, «керує» торгівлею взагалі, як також і мистецтвом (дивне поєднання — прим. ред.)

Каганович — на початку двадцятих років «большевизував» центральну Азію і був головою ташкентської міської ради. Пізніше,

як генеральний секретар компартії на Україні, «ліквідував троцькістську опозицію», 1930—35 р. — перший секретар московського комітету партії. Керував «чисткою» колхозів від впливу «куркулів» та чисткою партії від «небажаних елементів». З 1935 року — комісар транспорту. Тепер міністр будівельних матеріалів і «контролює», як заступник прем'єра, інші департаменти транспорту й важкої промисловості.

Берія — репрезентує в політбюрі громадську безпеку. Після революції очолював «Чека», пізніше «Гепеу» в Закавказзі; 1931 р. став головою центрального комітету компартії Грузії, де провів чистку в 1937—38 р. З 1941 року нарком внутрішніх справ. Минулого року НКВД було поділене на два окремі міністерства: внутрішніх справ (очолює Круглов) і державної безпеки (очолює Авакумов). Хоч Берія офіційно не належить до цих нових міністерств, але залишається де факто їх справжнім керівником, будучи водночас заступником прем'єра без портфеля і членом політбюра.

Наймолодший кандидат політбюра — **Косигін**; йому лише 42 роки. Раніш він був наркомом текстильної промисловості і головою економічної ради. Тепер він очолює департаменти легкої промисловості, будучи заступником прем'єра без портфеля. Найцікавіша особистість політбюра — це **Маленков**; кремезна людина 45-х років, з чорним волоссям і вилицюватим російським обличчям — типовий представник південного Уралу, звідки він походить. Як гадають, він близький друг Берії, тісно пов'язаний зі справами внутрішньої безпеки, але має також великі організаційні здібності і працює в багатьох питаннях промисловості й транспорту. Для Москви він «нова» людина. Колись був секретарем Сталіна, потім на протязі кількох років працював у провінційних центрах, організував промисловість і придушував троцькістів. Гостра критична промова Маленкова на вісімнадцятому з'їзді партії в 1939 році (він був тоді членом президії з'їзду) у справі недоликів різних галузей промисловості привела його до раптового підвищення. Він був представником партії в Сталінграді, потім головою комітету для відбудови звільнених обширів. Його виборча промова минулого року, гостра в своїй неприхованій ворожості до зовнішнього світу, що нібито мріє, як він казав, відняти в Советського Союзу плоди його перемог. Маленков докладніше, ніж будь-хто інший з лідерів, говорив про «капіталістичне оточення» і застерігав Америку проти «атомової дипломатії».

(Закінчення)

білому коні. Його зброя й одяг нагадували давніх запорожців. Звідки він тут? Чи не встав із тих гробів, що їх безліч на цьому подвір'ї.

Він проїхав повз мене, але я почув лише кілька слів, вимовлених уривчасто з притиском, немов військову команду.

— ... Боже Благословення з нами! ... Воля сяє ... Але ще багато крові попливе ... Терпи, дорога Україно, ти будеш Велика і Вільна!

Лицар зник. Здавалось, що він ішов на боротьбу проти незримих ворогів. Лише печуний жаль лишив по собі в моєму серці, не давши мені промовити жодного слова. Я гірко тужив за ним. Але даремно ... Надворі відразу стало спокійно ... Падав сніг, але вже рівний і липкий, вихор стих, і місяць несміло визирав із-за швидкоплинних хмар.

Щасливий і сумний ішов я до своєї кімнати. Хто був той лицар? Чи був це давній тасмничий дух? З якої війни він повертався? Про які нові криваві нещастя він сповіщав українському народові? Коли ж нарешті засяє день остаточної перемоги? ...

В тім раптовім явищі все було тасмниче. І затямив я собі день і годину тієї появи. А за кілька днів пізніше дійшли до нас вістки про переворот у Росії, про повалення царату. Саме того дня це сталося, тож не дивно, що шаліла така буря.

Дивний збіг обставин — матеріальна природа, політичні сили й невидний світ працювали водночас. Всі сили повстали, щоб повалити потвору, яка віками пригнічувала волю й переслідувала справжню віру.

А з усіх боків щодня надходили радісні новини. Сибір визволявся, відчинялися в'язниці, голова греко-католицької церкви на Україні, митрополит Шептицький, здобув волю. Кожен з народів старої Росії, пригнічуваний довговічним ярмом, немов розпрямлена пружина, рванувся до волі й незалежності. Україна також пережила свій буряний зрив до давньої волі. Все це було занадто гарним, щоб могло довго тривати. Останні слова чудесного лицаря застерігали перед жорстокими несподіванками. Бож боротьба не закінчилась ані в Росії, ані деінде. Кожного дня часописи писали про нові кровопролиття. Німеччина, поранена в саме серце, розпочала підводну війну. Починала війну Америка; Англія і Франція єднали свої сили в останній напрузі; найвизначніші людські уми шукали смертоносних винаходів, щоб завдати своїм супротивникам останнього найдошкульнішого удару. В Росії розпалювалась боротьба. Визволену волю опанував інший ворог — сп'янілі з перемоги маси перетворились на тиранів, попливла кров. Цвіт нації вирізано, будь-який спротив потоплено в

Оперний театр у Львові. (Фото Ю. Чапля.)

кривавому морі. Всі, хто лише міг вихопитися з того червоного пекла, втекли закордон. Всю ту країну устелено трупами, немов хижий шуліка, вхопив її голод.

Україна очайдушно боронилась. Вільнолюбне селянство не хотіло коритися новим панам. Раз-по-раз народ повставав, щоб скинути ярмо тиранів, раз-по-раз його валили й сковували; кожна поразка була оплачена життям десятків тисяч найкращих синів українського народу. З смутком і розпачем спостерігав я ці криваві події. Здавалось, що їм не буде кінця. Це пригнічувало мене.

Чи слова того духа були витвором розпаленого мозку? Але він не з'являвся. Здавалось, що старі мури Унівського монастиря ніколи не таїли в собі ніякої істоти з того світу, а темний коридор, що був свідком моєї першої зустрічі, не мав ніби ніякої тасмниці ...

Нарешті прийшов час, коли ми мусіли покинути Унівський монастир. Мусіли попрощатися з дорогими будівлями, що були німими свідками багатьох незабутніх вражень і переживань. Один Бог лише знає, як тяжко було мені покидати це місце. Я покинув стародавній монастир — образ України, все, що мені досі вдалось рятувати від знищення. Я покинув дорогу ікону Богоматері і я помітив, як на прощання вона поглянула на мене довгим сумовитим поглядом. Я покинув нарешті, не побачивши вдруге, свого дивного духа і пішов ...

Минуло чотири роки. Увесь той час у Росії не стихала кривава трагедія. З тривогою слідкував я за її подіями. Які страхоття треба було перейти! На розлогі землі України, знову охоплені арканом поневолювача, розорювані вогнем і мечем, не можна було добратись. Нещасна людність не мала права навіть вимовляти ім'я своєї батьківщини, ані проказувати молитву до свого Бога. Як їм допомогти? Чи зможу коли навчити тих бідних діточок того, що вони мають безсмертну душу і мають на небі брата, який з любови до них віддав своє життя! Чи мусять навіки пропасти ті бідні діти, що їх єдина провина лише в тому, що вони народжені в країні неволі, де їх систематично навчають безбожництва та неморальності?

Єдиним ясним променем серед тієї сумної ночі жаху й розпачу був мені спогад про духа з Унева; що далі відходив я від нього, то миліший ставав він для мене і то більше бажав в йому звірити болі свого серця. Якось невідома сила вабила мене до глухого монастиря. Чи не почую ще раз голосу дивного духа?

Було це в листопаді 1923 року. Трапилась мені нагода перебути кілька днів в унівській палаті. З великим зворушенням побачив я знову той дім, де кожен камінь був мені пам'ятний. З особливою силою вабив мене до себе темний коридор і галерія довкола церковного майдану. І відчув я певність, що знову зустрінуся з своїм співрозмовником. Чи не говорив він, що Унів — це його володіння, що він живе в його мурах, оберігаючи їх. А проте я не знайшов ніякої ознаки, що свідчила б про його присутність ...

Того вечора, коли мав я вийти, я вийшов на балкон, що виходить до парку. Був я сам. Повітря було лагідне, небо погоже. На небосхилі вже замиготіли зорі. Ченці-студити, що оселилися в монастирі по наших відході, співали в церкві вечірню. Час від часу я чув їхні голоси. Я дав волю своїм давнім спогадам ... І знову стали в мене перед очима жахливі події й безпорадна Україна. В цю хвилину браття співали в

хорі «Світе тихий ...» і звуки їхніх голосів, спершу майже нечутні, ставали дедалі ясніші й виразніші. До цих голосів долучились інші — повні, небесні. Чудові мелодії ставали щораз могутнішими, линули щораз вище, розливаючись ген у височині над монастирем, над селом і далі понад усією Українською Землею.

— Світе тихий ... Господи Ісусе, ясне світло святої слави небесного, безсмертного, святого, блаженного Отця ... Ми, діждавшись заходу сонця, побачивши вечірню ясність, оспівуємо Отця і Сина і Святого Духа. Ти гідний, щоб прославляти Тебе повсякчас чарівними голосами святих, бож Ти, о Сину Божий, даєш життя всьому світові і тому весь світ і прославляє Тебе.

І справді, я відчував, що в цю мить землі й земля сполучили голоси свої, щоб прославляти Божого Сина, ясне світло святої слави ... І я співав разом з ними. Яка це солодка розкіш! ... Нараз став перед моїми очима лясний образ роздушеної України, де колись могутньо підносилося до неба цей голос пісні слави, де колись люди вільно молились до Божого Сина і де тепер чути лише голоси розпуки, крики ненависти й богохульства. Дихання моє стислось, немов заридала моя душа, і пісня моя урвалася. І раптом я почув:

— Чому сумуєш, коли небо радіє?

Я побачив перед собою тасмного знайомого. Не ждучи моєї відповіді, він промовив:

— Я заповідав тобі боротьбу, якої тепер ти свідок, то чому ж ти боїшся? Багато крові пролила Україна за свою волю і вона цю волю дістане. І ту святу волю своїми власними руками збудують ті, хто тепер тут тиранами-катами!

— На українській землі знову стане Хрест, хоч і без кровопролиття. Страшні часи налягли на весь світ. Але день наближається ... Уже скоро почне розсвітатися п'ятьма ночі ...

Пророчий голос духа дав мені зрозуміти, що я його більше вже не побачу.

Я забажав знайти його ім'я й життя.

— Людино, — заговорив він, — ти питаєш про моє ім'я? Я вже сказав тобі, що віками живу в цій палаті. Я часто хотів говорити з живими, як оце й з тобою. Та ніхто мене ніколи не питав. Я жив для мого народу і з моїм народом. Я вболівав над його нещастям ... Я був з ним на вигнанні, в холодному Сибірі і в далекій Америці ... Я вкладав йому в думу духа повстання проти лютої несправедливості й кривди, я вливав силу в душі його мучеників, що страждали за святу віру й свободу ... Тепер на сході й на заході я розбуджу нових, хоробрих місіонерів, і вони принесуть знову віру в Бога на розтерзану катами й напастниками Українську Землю ... І дам народові українському силу переносити страждання, переслідування, муки й смерті ... Нехай сини мої геть проженуть із сердець своїх страх, бо я завжди з ними. Скажи їм також, хто я такий: я — Ангел України.

Він зник ...

Я втратив надію побачити його ще раз на землі. Я зрозумів його намір і тому тепер розповідаю про те, що досі пильно зберігав у глибині душі своєї.

О духу дорогий, що зволив ласкаво мені показатись у мурах прадавнього Унівського монастиря, прощай! Я прощаюся з тобою як з найбільшим приятелем, як з братом ... Палко хотів би я, щоб ти так само показався й іншим, в їх умах, в їх серцях і душах! ... Таке було твоє заповітне бажання, така ж мета і цих скромних сторінок ...

Спорт

Понад 140.000 глядачів дивились на цей винятково цікавий футбольний матч найкращих змагунів континенту й Англії в королівському парку в Глезго. На знак відомого й випробуваного в багатьох міжнародних змаганнях Рідера (Англія) дружини вибігають. Від Англії: Свіфт, Гардвік, Гуфес, Мак, Колей, Вернон, Бурджес, Матевс, Мантон, Лавтон, Стіл, Лідел.

Від континенту: де Руа (Франція), Петерсен (Данія), Штефен (Швейцарія), Карей (Ірландія), Пароля (Італія), Людель (Чехо-Словаччина), Лямперхт (Бельгія), Грен! Нордаль (Швеція), Вількес (Голландія), Прест (Данія). Перші хвилини матчу проходять у швидкому темпі. Чудовий правокриловий Матевс завдає багато роботи воротареві континенту. Але лише на 21 хв.

видна. Частина глядачів почала навіть залишати стадіон: розбитий і здеморалізований вигляд дружини континенту давав до цього привід. Слабі місця континенту були ясні вже після першої половини гри. Штефен, відомий, як добрий оборонець, не міг порозумітися з данцем Петерсеном, грачем не найвищої кляси. Краще порозуміння було з Пароля. Але він грав задалеко ззаду, так що бек Людель часто мусів відтягуватися досередини і залишати вільним Матевса, найзагрозливішого штрумовика Англії. Також Карей не зумів повністю втримати ліве крило супротивника. В нападі континенту найкращий був Нордаль і в другій половині данець Прест, що багато разів змушував Свіфта, двометрового воротаря з Манчестеру, показувати свої здібності. Спокійний і надійний у жовтому светері англійський воротар завжди був на своєму місці.

В другому таймі Лавтон, центр нападу «Чехії», був ще в кращій формі, ніж перші

УСМІШКИ

Марк Твен казав: «Класика — це речі, що їх усі хвалять, але ніхто не читає».

Коли хтось закохався у власну особу, будьте певні — цей роман тягтиметься все життя.

Скільки бочок продасте ви тут щоденно? — спитав гість шинкаря, беручи свій кухоль пива.

— Чотири, — була відповідь.
— А що дасте мені, коли я вас навчу, як продавати вісім замість чотирьох?
— Будьте певні, одержите гарненький подарунок, — промовив зацікавлений шинкар.
— Наливайте кожному повний кухоль, — гірко сказав гість і взявся до свого пива.

Край стежки, де щодня опівдні проходить Його Величність, сховалися двоє вбійників. Минула дванадцята, але того, на кого пляновано замах, не було.

— Не розумію, — схвильовано прошептав один. — Він завжди був точним. Невже з ним трапилось якесь нещастя!?

Бандит, що зарізав свого батька й матір, просив про зменшення кари, мотивуючи тим, що він тепер сирота.

— Я чув, що ви обідали в приємному товаристві?

— Так. Тільки, як сіли до столу, господар мене образив, я сказився і, пообідавши, пішов геть...

Хлопець уперше оселився в таборі в лісі. Другого ж дня пішов гуляти і за пів години прибіг скривавлений і розхристаний. «Що сталося?» — спитав його товариш. — «Мене вкусив жовтобрюх». — «Таж укус жовтобрюха не смертельний, чого ти злякався?» — «Слухай, — гукнув хлопець, — як він тебе теж колись примусить стрибнути з п'ятидесятифутової скелі, то ти переміниш свою думку»...

Хороблива уява.

— Як справи? — спитав Микола.
— Зле, — сказав Петро. — Мій батько захворів...

— Захворів? — озвався Микола. — То він тільки уявляє собі, що він захворів.

Через два місяці приятелі зустрілися знову.

— Як твоєму татові? — спитав Микола.

— Татові? — засміявся Петро. — Тато уявив собі, що він помер...

Небезпечний момент коло воріт континенту. Воротар де Руа (Франція) бере м'яч з атаки британського центру нападу Лавтона. Праворуч італійський центр півзахисту Пароля, що невдалою подачею забив гола власній команді (Фото ДВ)

нарешті англійцям вдається забити перший гол. З подачі Стіла Мантон відкриває рахунок. Цей гол англійські знавці футболу відзначають як найкращий у сезоні. Не минає й трьох хвилин, як центр нападу континенту Грен! Нордаль вирівнює становище. Напруження серед гравців, як і серед глядачів, зростає. На 33 хв. праве крило англійців знову біля воріт континенту. Становище критичне. Лучник Людель торкається м'яча рукою. Одинадцятиметровий карний удар Мантон забиває, і Англія має 2 : 1. Змагуни континенту нервують. Стіл же по лівій стороні, перегравши Петерсена, забиває третій гол. Атака Англії продовжується. На цей раз з правого боку Матевс подає. Паролі вдається здержати Лавтона, м'яч потрапляє до Мантона і рахунок стає 4 : 1. Так за 4 хвилини забивають англійці три голи, і рахунок з 1 : 1 змінюється на 4 : 1. Лише завдяки майстерності й акробатичним скокам де Руа континентові вдається додержати цей рахунок до кінця першої половини гри. Поразка континенту стала оче-

45 хв. Пароля не завжди міг утримати його без допомоги Штефена. Все ж англійці грають тепер здержаніше і континентові вдається декілька раз підходити до воріт Англії з своїми швидкими криловими, де вони, проте, нічого не могли зробити проти сильної оборони, в якій особливо виділявся Гардвік. На 75 хв. повітря біля воріт де Руа знову стало густе. Дуель Лавтона й Паролі закінчилась голом у власні ворота. 5 : 1. Перевага англійців важуча. Лише завдяки тому, що в воротах континенту стояв де Руа, континент уникає повної катастрофи. Один за одним затримує де Руа чотириметровий удар Лавтона, бомбу Мантона — це було 4-5 певних голів. Останнього, шостого удару, він все ж не міг попередити. Блискавично чистий наріжний удар Матевса влучає точно в голову Лавтона, який майстерно спрямовує його в ворота й доводить рахунок до 6 : 1. Цей рахунок лишився незмінним до кінця матчу. Коли прозвучав останній свист судді, майже половини глядачів уже не було на місцях.

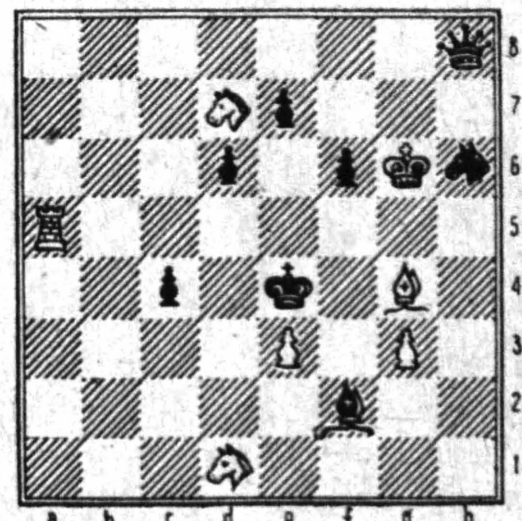
РОЗВ'ЯЗАННЯ КРОСВОРДА № 4

(див. № 11 журналу)

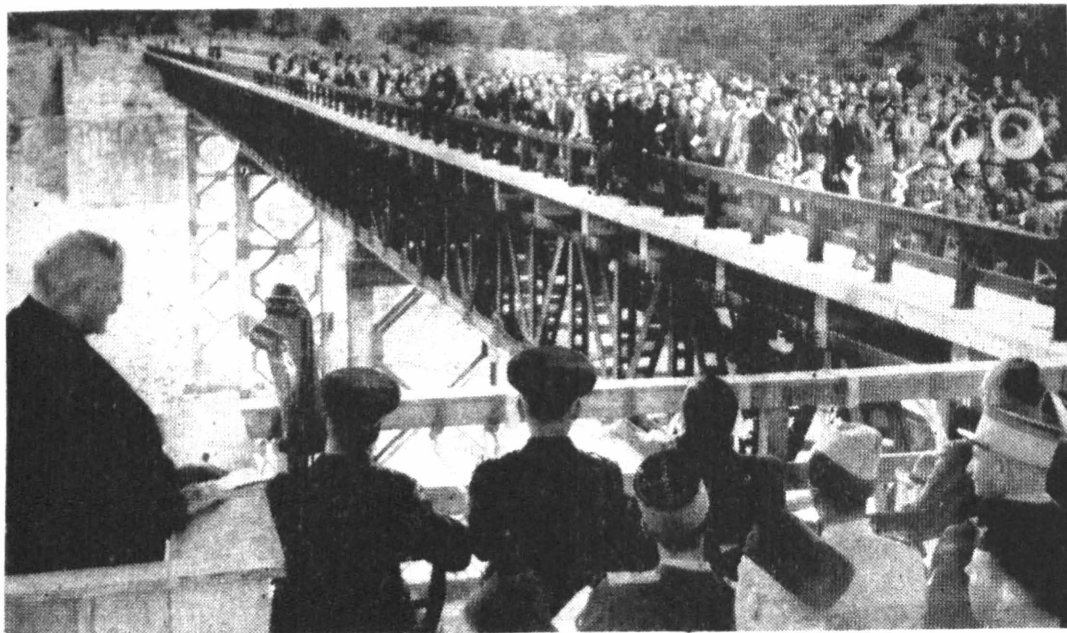
Поземно: трюмо, обчас, Рем, пуд, ела, ія, па, як, Ін, Пелягос, Скот, Югті, те, Рабле, ро, Флор, охра, сі, Гаїті, СС, Трір, драп, матадор, АП (Асошейтед Прес), до, Р(омен)

Р(олян), фа, Рек, гну, Шов, дрова, груша. Доземно: Трієст, рея, Юм, опал, одаг, це, Алі, (Рафаель) Санціо, Петроград, Корехідор, По ямб, Сю, кефір, траса, ара, лот, стюард, іжа, справа, ім (мі), РР, тога, друг, пер, Фош, ко, шу.

ШАХОВА ЗАДАЧА № 5

Білі починають і дають мат за 2 ходи.

Урочисте відкриття мосту автомобільної дороги між Карлсруе і Штуттгартом у присутності вищих представників військової управи 15. травня 1947 року. Прем'єр-міністр Вюртемберг-Бадену РАЙНГОЛЬД МАСР виголошує промову. (Фото Д.-Б.)

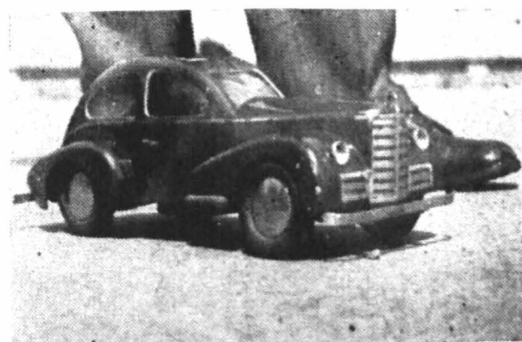
Золотий запас угорського національного банку, що переховувався у Франкфурті на Майні, переданий від американської влади угорському урядові. На фото: передача золотого скарбу на австрійсько-угорському кордоні. (Фото Д.-Б.)

В Лондоні в Бермінгемі відкрита найбільша з 1939 року британська промислова виставка. На фото — вироби кембріджської фірми: найбільша і найменша тенісні ракетки. (Фото Д.-Б.)

Др. ЕРІКА ФЛЬОККЕН, перша жінка, засуджена американським військовим судом у Німеччині 13. травня 1947 року на кару смерті. Вона обвинувачена в тому, що в концентраційнім таборі відбирала в'язнів для знищення в газових камерах. На фото Еріка Фльоккен вислухує смертний вирок. (Фото Д.-Б.)

Після однорічних дослідів ТУЗЮОС сконструював найменше в світі авто, що має довжину 30 см. Його дизельний мотор — як пачка сигарет завбільшки. Авто розраховане на експорт як дитяча забавка. Виробництво Тузюос-Гене-Моторен GmbH почне масову продукцію. (Фото Д.-Б.)

На великій промисловій виставці в Лондоні показано також моделю складаного дитячого візка. Праворуч показано той же візок, складений у вигляді валізи. (Фото Д.-Б.)

Німецькі студенти відвідують уперше з 1939 року Англію. У травні 1947 року група німецьких студентів відвідала Лондон. На фото — німецькі студенти перед будинком міжнародного студентського об'єднання в Лондоні. (Фото Д.-Б.)